Nr. 43 (15.133). Lwów, sobota 25. lutego 1939. Rok LX.
Ч. 43 (15.133). Львів, субота 25. лютого 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO
Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіов. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
В ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Засідання карпатоукраїнської Ради міністрів

ЧТК подає з Хусту, що там відбулося в четвер засідання ради міністрів карпатоукраїнського уряду, в якому взяв теж участь армійний ген. Прхаля, який теж говорив про господарські справи. Члени влади рішили, що з уваги на втрати, що їх зазнала по віденськім рішенні Карпатська Україна, державну господарку треба вести незвичайно ощадно. Засіданням, яке відбувалося у приязному настрою, проводив премієр о. д-р А. Волошин.

Залізниця Хуст-Свалява-Перечин.

ХУСТ. КУП. В найближчому часі почнеться будова запроектованої залізниці на лінії Хуст-Свалява-Перечин. Підготовчі праці до тієї будови вже почалися.

Залізничі наради з представниками центр. уряду.

ХУСТ. КУП. Учора відбулися в Хусті наради між делегацією праського міністерства залізниць та представниками залізничого відділу при карпатоукраїнськім міністерстві господарства. На цьому засіданні обговорювали справи персонального характеру, розбудови залізниць, достави рейок, порогів та іншого залізничого матеріялу.

Мадярсько-словацько-українські наради

КУП подає, що у Братиславі відбулися у днях 16. і 17. ц. м. наради представників Мадярщини, Словаччини і Карпатської України у справі передачі доріг на відступленій території. Ці наради мали інформаційний характер. Вони будуть ще продовжуватися.

Праця на дорогах Карпатської України.

На дорогах Карпатської України працюють окремі відділи робітників та членів „Карпатської Січі". Робітникам платять денно 18—25 корон. Зокрема робітники працюють над дорогами, що підпали приниженню підчас зими.

Наради карпатоукраїнського і словацького шефа пропаґанди.

БРАТИСЛАВА. З Відня приїхав до Братислави 21. ц. м. карпатоукраїнський шеф пропаганди д-р В. Комаринський разом із словацьким шефом пропаганди Шаньо Махом. Д-р Комаринський відбув із словацькими чинниками наради. З обома шефами пропаґанди приїхали теж до Братислави деякі хорватські діячі, які брали участь минулої суботи у словацькій вечірці у Відні.

НОВІ ЗАКОРДОННІ ЖУРНАЛІСТИ В ХУСТІ.

КУП подає з Хусту, що на днях до Хусту приїхали два закордонні журналісти, а саме представник Асошіейтед Пресс ред. Мельголд і представник німецьких часописів ред. Рідль.

Комунікація Карпатської України

З ПОЛЬЩЕЮ ТА РУМУНІЄЮ.

Як ми вже повідомляли перерваний у грудні минулого року залізничий шлях між Ворохтою і Ясінням, направлено й цим шляхом почалася комунікація для румунських поїздів, які їдуть із Орадеа Маре трансфером через мадярську, карпатоукраїнську територію до Черновець на Буковині. Одночасно в найблищих днях буде теж відчинена залізнича сполука і для карпатоукраїнських поїздів. Першими поїздами з Карпатської України відійдуть транспорти дерева до Гдині і відти далі до свого місця призначення.

Новий сирійський уряд.

БЕЙРУТ. ПАТ. Новий сирійський уряд створено в такому складі: премієр і мін. освіти — Люфті Гафар, мін. внутрішніх справ і оборони — Мазар паша Расляве, мін. фінансів та закордонних справ — Фаез Курі, мін. справедливости — Нассіб Бакрі, мін. господарки — Селім Джіямбарт. Серед пятьох міністрів є двох християн.

Нарада у Варшаві.

ПАТ подає, що вчорашнього дня президент держави у присутности маршала Сьміглого-Ридза прийняв премієра Складковського, віцепремієра Квятковського та мін. військових справ ген. Каспшицького.

Мадярська меншина за повною автономією Словаччини.

Мадярська телеграфічна агенція повідомляє з Братислави, що мадярський посол граф Естергазі заявив як представник мадярів на засіданні словацького сойму, що мадярська меншина підтримує програму уряду о. Тісо яка змагає до створення повної автономії Словаччини. Граф Естергазі додав, що мадярська меншина застерігає собі в такому випадку повну рівноправність.

КОМАНДАНТ ІТАЛІЙСЬКОГО ЛЕҐІОНУ В ЕСПАНІЇ ПРИЇХАВ ДО РИМУ.

РИМ. ПАТ. Командант італійських частин добровольців в Еспанії ген. Гамбара прилетів літаком з Барсельони до Риму.

Заява нового бельгійського уряду.

БРЮССЕЛЬ. ПАТ. Вчора пополудні новий бельгійський уряд станув перед парляментом, при чому премієр Пієрльо виголосив промову, в якій між іншим сказав, що в закордонній політиці новий уряд буде придержуватися напрямних попереднього уряду, значить придержуватися буде засади повної невтральности. Крім того премієр Пієрльо торкнувся теж флямандського питання, заявляючи, що національна свідомість флямандців та їх домагання в мовній і культурній ділянці висунулися на перший плян бельгійського життя. Флямандське питання слід вирішити засадничо, бо дотеперішні реформи виявилися недостаточні. Більшість бельгійської прилюдної думки домагається культурної самостійности флямандців і валлонів при допомозі децентралізації міністерства культури.

Військова умова Японії з віссю Рим-Берлін

ЗВЕРНЕНА ПРОТИ СССР.

Авас повідомляє з Токіо, що на підставі віродостойних джерел голова прибічної ради прем. Гіранума дав на тайному засіданні буджетової сесії вищої палати у дні 17. ц. м. запевнення, що військова умова, яка має скріпити протикомінтернівський пакт, націлена буде проти Комінтерну. Це запевнення подав премієр тільки на те, щоб заспокоїти побоювання одного з поміркованих послів, щоб Японія не далася втягнути автоматично в якийнебудь конфлікт інших партнерів пакту. Крім того Авас повідомляє, що уряд кн. Коное вже у грудні м. р. мав підписати якнайдальше йдучу умову, що її запропонували Німеччина й Італія, одначе він стримався із підписом тієї умови, коли виявилося, що проектована умова могла втягнути Японію в евентуальний конфлікт із Францією та Англією. На закінчення подає Авас, що між Римом і Берліном та Токіо йдуть розмови, які мають устійнити компромісовий текст, що спрецизував би яку поміч міг би Рим і Берлін дістати в деяких означених випадках, якби акція не була безпосередньо скерована проти СССР і комінтерну.

Casus Скрипник.

Львів, 23. лютого 1939.

Автор цих рядків просить Ш. Читачів вибачити йому, що всупереч своєму звичаєві почне ці нинішні міркування від дигресії трохи особистого характеру:

Який рік тому мав я прикру суперечку з одним членом ЦК УНДО, який на засіданні тієї установи повторив поголоску, яку чув на Волині, немов то я стою у таких близьких звязках з послом Скрипником, що воно відбивається на політичному підході „Діла" до справ ВУО (Волинського Українського Обєднання). Не було трудно спростувати ту поголоску, бо з п. Скрипником я особисто й досі незнайомий і слова з ним устно ні письменно, безпосередньо ані за нічиїм порозумінням, не замінив. А проте фактом є, що підписаний від довшого часу висловлював погляд, що події на Волині розвиваються у такому напрямку, що ВУО і його чільніші діячі будуть примушені вдаряти у щораз сміливіші і вищі тони та наближуватись у політичній тактиці до становища галицьких національних партій. І тому вважав я, що нема ніякого сенсу наслідувати методу „ІКЦ" та його звеличників, які лікують українців від їх дійсного чи уявного ґерманофільства в той спосіб, що лають їх, цькують на них та накликують до репресій, замість позитивно доказувати (не так словами, як ділами), що варта і треба свої надії спірати зовсім на іншій політичній концепції. Отже, навіть полемізуючи з „Волинським Словом", не вважали ми за доцільне переступати межі такої пристойної форми, яка — при всіх мериторичних закидах — не відштовхувала б тих, що найшлись у надзвичайно прикрій і складній ситуації. У 1935. році ми ще писали, що є поважна різниця між ВУО та УНДО-м, яке тоді змінило політичну тактику, і що та різниця полягає у чиннику незалежности. „Волинське Слово" страшенне тоді обурилось. Те обурення вказувало, що відпір проти залежности ВУО від відомих чинників буде кріпшати, і то у пропорціональному відношенні до натиску. І якщо навіть та еволюція поглядів та настроїв у рядах ВУО не буде загальна та коли навіть залишить на боці деяку кількість одиниць, то напевне обхопить більшість: ту більшість волинських земляків, які заповнили — зрештою не дуже численні — ряди ВУО кермовані справжньою журбою за свою вужчу батьківщину, з вірою, що їхня тактика правильна, себто, що завдяки цій тактиці вдасться облекшити долю народу та здобути деякі конкретні цінности в ділянці православно-церковній, шкільній, господарській. Вважали ми, знаючи трохи волинський терен і тамошніх людей, що рішуче не можна відмовляти того патріотизму всім гуртом членам ВУО та раз на все засуджувати на національно-політичну смерть всіх їх за те, що зробили такі то політичні помилки. Казали ми, що ми за бідні, щоб дозволяти собі на люксус такого легковаження людського інтеліґентського елементу, та що це ціяка мудрість підсилювати ряди національно-політичних противників своїм беззастережним принципіялізмом, стосованим супроти власних земляків. Безумовно, мораль у політиці, особливо у політиці недержавної нації, мусить бути шанована. Але вище неї завжди ще стоїть у політиці критерій доцільности.

Згадуємо про все це тому, що останні виступи послів Скрипника і Бури на соймовому терені оправдують наше тодішне становище. Нема ніякого сумніву, що якщо сьогодні йде у рядах ВУО, чи вірніше в його верхівці, внутрішня распря, то переможним буде той напрямок, що його зарепрезентував Скрипник, який підписав відомий внесок УПР та зсолідаризувався з дальшими виступами галицьких послів. Заява, складена послом Бурою та відомости, що їх маємо безпосередньо з Волині, підтверджують з цілою силою коментар, який з нагоди виступів згаданих двох волинських послів появився у виленському „Слові": єдиний вислід змін, які зайшли у Православній Церкві і в цілій волинській дійсности той, що зросла тим кількість атеїстів та сектантів і що раніш дуже примирні та угодовецькі волинські діячі наблизились цілком до політично зорганізованих галицьких земляків.

„Casus Скрипник" це ніяка його особиста справа. Це політичне явище, якого льоґіка аж кидається у вічі. Це така природна і зрозуміла еволюція, що — як згадано на вступі — не треба було бути генієм, щоб її передбачити просто з математичною певністю. Але одночасно це дуже сумна сатисфакція, що ми були передбачливі: напевне воліли б, щоб показалися фальшивими пророками, себто, щоб відносини на Волині не були пішли тим шляхом, що пішли, і щоб еволюція настроїв не переводилась під знаком реакції на істнуючу дійсність, тільки під знаком щораз більшого культурного й господарського задовілля. Ми були б безумовно воліли, щоб кс. Любельський не потребував висловлювати остраху польських католицьких кол з приводу сучасного положення Православної Церкви, як прецеденсу, який колись міг би бути застосований до Католицької Церкви у Польщі. Однак покищо єдиним помічником у тій волинській дійсности, що є, це заява солідарности послів Скрипника і Бури, заява, що з відповіддю пос. Целевича послові Венді про те, що український нарід не може бути зіштовхнений на рівень „субльокатора" та що не дозволить відібрати собі права співгосподарити на рідній землі, що з тією відповіддю солідарні всі українські посли у соймі. Політичний зміст факту, що посол Скрипник підписав відомий внесок і що солідарним заявився пос. Бура, далеко ширший від даного одиничного випадку, від змісту отого галицького внеску чи тексту промови п. Целевича. Політичний зміст тих подій такий, що **паде сокальський кордон.** Ще не зовсім упав, але вже на очах паде, — і то саме в тому часі, коли декому могло здаватися, що здвигнений на ньому такий мур, якого ніщо і ніхто не переступить. Віримо, що цей кордон упаде тому, що всі заходи, які йшли і йдуть на його збереження, викликують у психіці волинських земляків і в їх політичному світогляді таку реакцію, яка всі ті заходи без решти перекреслює.

Завданням української національної політики, кермованої з галицького центру, завдання української галицької преси є влекшити процес того галицько-волинського психічного обєднання, а не утруднювати його. Коли той процес охопив уже і ряди ВУО, то ми не маємо зупинювати його якимись непристойними увагами під адресою тих волинських діячів, з яких неодин переживає нині особисту трагедію, але поводитись так тактовно, як слід у такій ситуації. Бо політика це такий склад порцеляни, до якого слонів не впускають.

Нема місця на злорадість з приводу поведінки пп. Скрипника і Бури, нема місця на будь-яке менторство за речі минулі, — зате є багато місця на правдиве і щире вдоволення та на арґументи політичного розуму, який каже в нинішній українській дійсности користати з усіх без вийнятку національних сил, які можуть скріпити український актив та підвищити його чисельну і потенціяльну вартість. Останні виступи пп. Скрипника і Бури в опінії галицького громадянства не є вже познакою остаточного завершення ревізії їхніх дотеперішніх поглядів. Широкий загал наших галицьких земляків хотів би бачити дальші послідовні акти тих виступів, такі, які вможливили б галицькому політично зорґанізованому світові ближчу співпрацю — для спільного добра. ік.

У 950-ліття хрещення України.

відбудеться під Протекторатом Високопреосвященного Митрополита Андрея Шептицького заходом Т-ва українських студентів католиків „ОБНОВА" в днях

від 26. лютого до 8. березня 1939 р.

ТИЖДЕНЬ ХРИСТІЯНСЬКО-СУСПІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Програма: Неділя 26. II. год. 9.: Служба Божа в соборі св. Юра. — 26. II. год. 10.: Святочне відкриття в Митр. Палаті — Інавгураційне слово Вирєосв. Митрополита Андрея. — 27. II. о. д-р М. Конрад: Сучасні суспільні рухи. — 28. II. д-р К. Чехович: Ґенеза й суть націоналізму. — 1. III. д-р М. Гнатишак: Національна ідея в літературі. — 2. III. д-р В. Залозецький: Корпоративний устрій і фашистівська держава. 3. III. ред. [illegible] Витвицький: Гітлеризм. — 4. III. ред. М. Добрянський: Московський націоналізм. — 6. III. д-р М. Андрусяк: Польський націоналізм. — 7. III. д-р К. Чехович: Християнський націоналізм. — 8. III. о. д-р Г. Костельник: Християнська спільнота в українському оформленні. Виклади відбуватимуться в салі Народнього Дому, вул. Рутовського 22/II. Початок викладів год. 18.30. Після викладів дискусія. Вступ за добровільними датками.

412

З польської преси.

„Віримо, що доведемо до порозуміння з українцями".

Двотижневик „Пшемяни" (ч. 5. з 25-го лютого ц. р.) надрукував розмову свого співробітника з п. Адольфом Бохенським на тему польської внутрішньої та закордонної політики. Вибираємо з тієї розмови фраґмент, що нас може найбільше цікавити.

„Про положення — каже п. А. Бохенський — що не належить ще до історії, важко говорити, бо публіцисти не знають усіх елементів, скритих у тайнах дипльоматії. Одне певне: що Польща мусить змагати до того, щоб утримати незалежність усіх малих держав на своїх кордонах, і до того, щоб створилося якнайбільше таких держав коштом Росії.

— Отже прометейська програма? — перепитує співробітник „Пшемян".

— Ясно. Пропаґуємо цю програму віддавна і виробили її досить всесторонньо. Зрештою вона просякає до свідомости цілої молодшої польської ґенерації. Я не вмів би зясувати її ляпідарніше і краще, як це зробив у цікавій розмові у вас Войтіх Васютинський, якого хіба не можна підозрівати у політичному посвояченні з нашою ґрупою.

— Чи ви, панове, не лякаєтеся апетитів України на Східню Галичину?

— Нехай мені вільно буде відповісти питанням на питання! А чи ви не побоюєтеся німецьких апетитів на Поморя або чеських на Шлеськ? Чи ви не побоюєтеся передовсім апетитів литовців на Вильно, яке вони вважають... столицею? А чи італійці не побоюються німецьких апетитів на Тироль? Ставлю ці питання, щоб вам ясно представити, що те, що ви називаєте „апетитом" зовсім не перешкоджує згідливому співжиттю і часом навіть дуже близькій приязні. Ні, не побоюємося нічиїх апетитів. Наші кордони ненарушні і всі наші сусіди це досконало розуміють. Тільки внутрішні страхополохи поширюють часами паніку. Це залишки довоєнних часів, бездержавних часів, коли поляки не розуміли, що багато націоналізмів мусить уступити перед простою рацією держави. Так Польща уступила з претенсій на заході, Німеччина на сході своїх кордонів. Так Польща уступила колись Франції і сьогодні Німеччина Італії. Таких прикладів можна назбирати нескінчене число. Це легко зрозуміти, коли хтось часу призначеного на науку не проводить на проходах з палками і кастетами.

— „Ого, ми близько жидівської справи!

— Так, тут є одне з найглибших непорозумінь з прихильниками Дмовського. Закидаємо їм занепад всякої політичної думки й обмеження горизонту. Пан Корполец в „АБЦ" недавно сам ствердив, що політична думка серед молоді паде. Якже могло би бути в них інакше? Щодо нас, осуджуємо погроми і домагаємося, щоб наперед знайти еміґраційні терени і потім посилювати еміґрацію. Інший порядок то злочин і дурнота.

— А українська справа?

— Нічого про неї не скажу. Кожний читач „Пшемян" добре знає нашу програму, бо вона дуже близька до вашої програми. В останньому часі здається, що й „Сев" і „Віці" станули на подібному ґрунті. Радикальні католики з групи „Пакс" вже давно з нами близько співпрацюють. Так створився одноцілий фронт усього, що в Поль[illegible]

щі нове і здорове, що хоче зірвати з перестарілими традиціями думки, шукати нових шляхів. Так, віримо, що доведемо до порозуміння з українцями на тій підставі, що поробимо їм усякі уступки, які не послаблять звязку з державою і не загрожуватимуть польському станові посідання. Оце ціла програма."

П. Бохенський зазначує, що ця програма розвинена широко в книжці Олександра Бохенського п. н. „Польсько-українська проблема в Червенській Землі".

„Ґен. Скварчинському раджу вернутися до військової служби".

Другі роковини декларації полк. Коца теперішній шеф Озону ґен. Скварчинський — як каже п. Цат-Мацкевич — вшанував „короткою деклярацийкою". І в тій деклярацийці ствердив, що географічне положення Польщі каже висувати на перше місце справу оборони держави. В звязку з тією тезою ґен. Скварчинський підкреслив, що становище Озону є: інтереси одиниць і суспільних верств треба підпорядковувати інтересові народу і держави. Ця декларація дала п. Цатові привід до статті п. н. „Висліди двохлітньої праці рівні зеру", вміщеної у „Слові" (ч. 52 з 22-го лютого ц. р.):

„Підпорядкувати суспільні справи вищим цілям, державним — це правильно. Але з того, що суспільні проблеми треба розвивати так, щоб з цього був хосен для держави, ще не виходить, щоб тих суспільних справ взагалі не розвязувати."

Яку суспільну проблему розвязав Озон — питається п. Цат — за тих два роки, тобто від моменту, коли солтиси по цілій державі розліплювали декларацію полк. Коца, і від якого Озон несе цілу відповідальність за все те, що діється в Польщі?

„Чи може безробіття, яке премієр Складковський перебираючи владу обіцяв зліквідувати? На жаль безробіття у нас лікують так, як знахарі лікують гарячку, даючи порошки на зменшення гарячки, але не лікуючи недуги. Зимова Допомога скопіована з німецької „Вінтергільфе" до вуличної збірки міністрів включно. Але в Німеччині давно про ту „Вінтергільфе" забули. Там зуміли зліквідувати 6-міліонове безробіття засобами, що не мають нічого спільного з „Вінтергільфе", яка була тільки негайною допомогою. Зате у нас оте кількасоттисячне безробіття як було так є, як тривало, так триває. Зі стидом і сумом дивимося, як шлеські робітники просять перепусток до Німеччини, бо там не тільки нема безробіття, але замало рук до праці."

І далі п. Цат стверджує, що Озон не розвязав проблеми перелюднення села ані ніякої іншої.

„У справі **оборонности** ґен. Скварчинський знаходить сильні слова. Школа тільки, що за цими словами не йдуть чини. Чи можна стояти на становищі „оборонність передовсім" та одночасно покривати мовчанкою все те, що ділося на залізницях. Чи становище ґен. Скварчинського супроти виявленого розгардіяшу на залізницях можна пояснювати тим, що він перенявся справою оборонности, чи радше чимсь іншим, а саме рятуванням престіжу уряду і престіжу Озону. Чи саме шефові парляментарної більшости, перенятої зовсім турботою про оборону держави, не варто було звернути увагу міністрові Ульрихові, щоб він замість леґіонізацією занявся комунікацією залишаючи турботу за леґіонізацію політикам, які не стоять у проводі такого відповідального за оборону ресорту, як він."

Що торкається самого шефа Озону, ґен. Скварчинського, то п. Цат звертається до нього з такими словами:

„Ґенералові Станиславові Скварчинському, блискучому офіцерові переможної польської армії, учасникові і героєві багатьох боїв, фаховому офіцерові, раджу вернутися до військової служби, до тієї найкращої для поляка служби."

Тільки на тій службі — думає п. Цат — ґен Скварчинський може найкраще прислужитися справі оборонности держави.

ОЗОН забуває конституцію...

ДЕКЛЯРАЦІЯ ПОЛК. ВЕНДИ Й УКРАЇНСЬКА ВІДПОВІДЬ.

Велике враження викликала в політичних і парляментарних колах — як ми вже писали — меншинна заява полк. Венди, шефа штабу ОЗН, що у дискусії над буджетом міністерства внутрішніх справ 16. ц. м. назвав виступи українських парляментаристів **демонстрацією**. На думку п. Венди, українська справа не є аж така „траґічна" і виступи українських послів це — тактика. Полк. Венда уважає причиною невдачі нормалізації толеранцію леґальних українських політичних партій супроти акції „сепаратистів". Шеф штабу ОЗН заслонившись цим суто „народовим" арґументом обороняв і похвалював польську акцію у напрямі „скріплювання польського елементу". Найбільше коментарів викликала заява шефа озонового штабу про те, що від українців виключно залежить **метода, яку пристосовуватиме польська сторона** супроти нашого народу. Це речення пресові кола прийняли як заповідь загострення курсу.

Українські парляментаристи з місця зареаґували на гострий і необоснований тон та зміст промови п. Венди. Пос. **д-р Баран**, закінчивши свою полеміку на тему історичної традиції українства, заявив з трибуни у відповідь полк Венді іменем УПР, що український нарід **не хоче бути предметом чиїхбудь експериментів**, але бажає бути **співгосподарем земель**, на яких у межах польської держави творить більшість.

Офіційну відповідь на озонову декларацію в українській справі склав іменем УПР пос. **Володимир Целевич:**

„Полк. Венда, шеф штабу ОЗОН-у обговорив у своїй сьогоднішній промові відношення Озону до українського народу, що живе в межах польської держави. На маргінесі цієї промови маю шану в імені Української Парляментарної Репрезентації заявити ось що:

По-перше — пан полк. Венда заявив буквально: „Польський нарід є єдиним господарем у своїй державі і ніякі перешкоди не можуть стояти на шляху до розвитку і реалізації його життєвих інтересів на просторах з мішаним населенням". Ця заява хоче багатоміліонове українське населення, що живе у польській державі зіштовхнути до ролі громадян другої кляси, а крім цього суперечить з постановами ст. 1. уст. І. квітневої конституції. Ця стаття постановляє буквально: „Польська держава є спільним добром всіх громадян". (Перериваня). Українське населення в польській державі є автохтонним населенням, що споконвіку живе на тих територіях. Український нарід не дасть себе зіштовхнути до ролі громадян другої кляси і боротиметься за реалізацію рівних громадянських прав у всіх ділянках суспільного життя. (Оплески українських послів) В цій боротьбі будемо спиратися на постановах квітневої конституції, яку дав Польщі у своїй останній волі, як твердий фундамент держави, марш. Пілсудський. Велика динаміка і національна свідомість українського населення допоможе нам перемогти, бо нема такої сили, що моглаб звести нас до ролі гельотів. (Пос. Остафін: До якої боротьби і перемоги?) До боротьби і перемоги за здійснення ст. 1. уст. І. квітневої конституції, що польська держава є спільним добром всіх громадян.

По-друге: Історія всіх епох всюди і завжди доказує, що у взаємовідносинах між більшістю і меншиною, між державною нацією і нацією меншинною ключ до політичної ситуації є в руках державної нації. Від її становища, від її політики, від її програми, від її хисту кермувати державою і державної мудрости залежить співжиття чи боротьба. Тому не можемо погодитися з поглядом полк. Венди, що від українського населення залежить вибір засобів, які держава пристосовуватиме супроти українців. (Переривання).

По-третє: П. полк. Венда скваліфікував українські промови в цьому соймі як демонстрацію, як методу необоснованої оборони. Застерігаємося якнайбільш рішуче проти такої образливої констатації. В цьому соймі виконуємо як представники українського народу важкий відповідальний і невдячний обовязок. Намагаємося довести до нормальних взаємовідносин між обома народами. Цей обовязок виконуємо згідно з нашою совістю і в найкращій вірі і думаємо, що робимо це згідно не лише з інтересами українського народу, але також з інтересом держави.

Наше положення в цьому соймі незвичайно важке. Дійшло до того, що не оглядаючися на 20 літ спільного життя-буття в межах держави, багато панів послів-поляків не може погодитися з фактом істнування української нації і демонструє голосно проти самого терміну „український" у промовах наших послів. Оце моя відповідь п. полк. Венді. (Оплески на українських лавках.).

Більшість польських послів прийняла цю заяву вигуками, яких не варто навіть реєструвати.

Нові польські осяги.

КОСТЕЛИ Й „ДОМИ ЛЮДОВЕ".

„Товажиство Школи Людовей" **в Ярославі** почало будову трьох нових костелів, а саме: в Монастирі, Краснім та Шовську. Цього місяця воно закінчило будову вселюдної школи та „Дому Людового" в Заболотичах.

Зі звідомлення тижневика „Всхуд" (з 19. II.) виходить, що тепер будують на території Східної Галичини 347 **„Домів Людових"**. Це означає — пише „Всхуд" — „великий дорібок і щодо числа і щодо наслідків на будуче".

ПОЛЬСЬКІ КООПЕРАТИВИ.

Число польських кооператив на області трьох південно-східних воєвідств зросло в 1938 році — по інформаціям „Всходу" — на 55 до загального числа 1.224. З нових кооператив 28 є типу рільничо-торговельного, 19 займається перерібкою молока і тільки 8 працює в ділянці кредиту.

Амнестія у Литві.

КОВНО. АТЕ. З приводу 21-их роковин незалежности литовської держави президент Сметона підписав амнестійний акт, на основі якого помилувано 67 осіб. Амнестія обняла м. ін. також 18 вязнів-німців з Клайпеди, що їх свого часу засудили були на вязницю за приналежність до націонал-соціялістичної партії. 11 осіб вже випустили з вязниці, крім того 7 німцям скоротили речинець кари.

Літературні нагороди Українського Католицького Союзу.

Жюрі, покликане Головною Радою Українського Католицького Союзу для признання літературних нагород, уважає за найбільшу літературну подію 1938. року закінчення трильогії Уласа Самчука п. н. „Волинь" (III. том п. н. „Батько і син"), одначе з уваги на деякі, зрештою нечисленні, фрагменти в III. томі нагороди тому творові не могло признати.

Кермуючись постановою Головної Ради Українського Католицького Союзу брати на увагу літературні твори, які „вносять позитивні вартости з християнського й національного погляду", Жюрі не признало першої нагороди нікому.

Другу нагороду признало по половині Юрієві Липі за збірку віршів п. н. „Вірую" та Іванові Керницькому за збірку оповідань п. н. „Мій світ".

Третю нагороду признало Василеві Королеву-Старому за збірку оповідань п. н. „Милосердний Самарянин".

Львів, 20. лютого 1939.

О. д-р Г. Костельник, голова Жюрі; д-р М. Гнатишак, м-р П. Ісаїв, м-р Ю. Редько, о. П. Хомин.

КОМУНІКАТ ГОЛОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО СОЮЗУ.

Головна Рада Українського Католицького Союзу приняла до відома рішення Жюрі для літературних нагород за 1938. р. і призначила такі грошеві нагороди за відзначені твори: Юрієві Липі й Іванові Керницькому по 200 зол., Василеві Королеву-Старому 150 зол.

Львів, 21. лютого 1939.

ГОЛОВНА РАДА УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО СОЮЗУ:
Модест Каратницький, голова.
О. м-р Олександер Буць, секретар.

Не забудьте доходи з просфор, театральних вистав, концертів, забав та інших імпрез переслати Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46, тепер Оборони Львова 12. Вони будуть проголошені у пресі.

Вартість еспанської національної армії.

ІНТЕРВЮ КОМАНДАНТА НАВАРСЬКОГО КОРПУСА

„Фелькішер Беобахтер" містить інтервю з генералом Сольчага, командантом наварського корпусу національної армії.

Генерал заявив:

Тепер маємо армію, яка відповідає величині та значінню Еспанії. Славу приносить армії піхота, яка віднайшла свої цінности давніх часів. У майбутньому всі будуть рахуватися зі силою нашої армії.

Під цю пору національна армія має 800 до 900 тисяч вояків, червона до 500.000. Недалекий час, коли обі ці армії становитимуть одну цілість, під одним командуванням. Без труду зможемо покликати під зброю 2,000.000 вояків.

„Наша армія має найновіший виряд, дуже добре вишколена, має превеликий капітал військового досвіду, з якого витягнемо відповідну науку.

Вояків червоної армії називає ґен. Сольчаґа „еспанцями, які збулкалися". Все таки вони є еспанцями і мають еспанського боєвого духа. Вони зробили чимало похибок, не мають добрих старшин. Червоне командування опрацювало незлі оперативні пляни — та штука війни є штукою виконування; причиною невдачі червоних є зле виконання.

АНГЛІЯ ВИЗНАЛА ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

ЛЬОНДОН ПАТ. **Як подає льондонська преса, брит. уряд рішив визнати негайно еспанський національний уряд, без ніяких умовин. Цю постанову оголосять у палаті громад мабуть у пятницю рано.**

Як брит. амбасадор виїде негайно до Бурґосу льорд Свінтон або льорд Велінгтон, колишній віцекороль Індії.

Корабель, що його сторпедувало невідоме підводне судно, затонув.

РЯТУНКОВА АКЦІЯ НЕ ДАЛА ВИСЛІДУ.

ЛЬОНДОН. ПАТ. За кораблем, що його сторпедувало невідоме підводне судно на Атлянтійському Океані, кинулися шукати два кораблі: британський та грецький. Вони перешукали великий простір, але не найшли тонучого корабля, дарма, що атмосферичні умовини сприяли розшукам.

Кораблі, які причалили на Азорах, стрічали на південь від острова Фаяль два підводні судна невідомої державної приналежности.

ЩО ЦЕ БУВ ЗА КОРАБЕЛЬ?

НЮ ЙОРК. ПАТ. Один американський радіоаматор зловив сигнали „СОС" від тонучого корабля, зі знаком „ПЕКК". Як виходить з книги радієвих аматорів, є це знак малого голяндського корабля „Фляндрія". Тимчасом урядово ствержують, що той корабель взагалі не має радіовисильні.

Команда американської маринарки стверджує, що сигнали не можуть походити від американських воєнних кораблів, що відбувають маневри на Атлянтійському Океані, бо вони поважно віддалені від місця, відкіля походили сигнали „СОС". Ціла справа дуже загадкова.

—о—

СТАТИСТИКА ФАХОВИХ ШКІЛ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Великий Березний, державна експортова академія — 3 професорів; Свалява, держ. торговельна академія — 11 професорів; Свалява, школа для гайників — 2 професорів; Свалява, господарська школа — 3 професорів; Волове, вища промислова школа — 2 професорів; Севлюш, металоковальна школа — 10 професорів; Севлюш, торговельна школа — 5 професорів; Севлюш, фахова жіноча школа — 6 професорів. Усіх промислових шкіл у Карпатській Україні є 15.

ГОСТІ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

В минулому тижні відвідали уряд преси та пропаґанди Карпатської України чужинні журналісти: Вольфґанґ Радемахер, Ф. Гібнер з Братислави від аґенції Райтера, шведські журналісти на чолі з Гуннаром Армштедтом із Стокгольму, кореспондентом шведської та фінляндської преси. Далі американський журналіст Роберт Сельмер з „Ню Йорк Еснір", румунський кореспондент „Порунка Времії" Антон Т. Штільц та Антон Йозеф Кнінгансен з „Дойтше Альґемайне Цайтунґ".

ВЕЛИКИЙ ЦВИНТАР.

Так називають тепер мадяри спустошені і виголоднілі три міста: Ужгород, Мукачів та Берегів, що дістались до Мадярщини. Мадяри самі не скривають, що у згаданих містах населення голодує і не має дерева на опал та потрібного матеріяльного забезпечення. Ці міста через евакуацію свідомого українського елементу випорожнилися до тої міри, що мадяри безнадійно самі призналися: Ужгород, Мукачів та Берегів — це великий цвинтар.

З ОКУПОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ.

Два найсвідоміші села Карпатської України, що припали по віденському арбітражі до Мадярщини — Дравці і Бараниці (тепер середнянська округа, колишня ужгородська), вивісили підчас виборів до першого сойму Карпатської України — білі прапори. Обидва села цим задемонстрували наглядно, що вони теж згідні з владою Карпатської України і що колис був допущений плебісцит — вони напевно висловилися б за прилученням до своїх рідних земель, до Карпатської України.

Вісти з Карпатської України.

ПЕРЕД ВІДКРИТТЯМ СОЙМУ.

Влада вже заздалегідь робить приготування до отворення першого сойму Карпатської України. Карпато-українські малярі дістали спеціяльне завдання в тому напрямі. Буде це величаве свято, свято, що манифестуватиме перед усім світом перемогу правди над злом, перемогу карпато-українського народу над всякими ворожими впливами, чужими його змаганням. З того приводу, як уже відомо, будуть видані поштові марки, перші того роду, на яких буде карпато-український мотив. Населення Карпатської України, головно ті села, що мали честь вивісити по виборах білі прапори, як трофеї перемоги над старим режімом, чим підкреслили безмежну відданість і вірність владі та народові — нетерпеливо ждуть цієї справді історичної хвилини.

Перше засідання сойму Карпатської України відбудеться приблизно 21. березня ц. р. Місце, де зїдеться сойм, ще покищо не відоме. Припускають велику салю хустського суду.

На відкриття сойму запрошено представників Галичини, Буковини, Канади і Злучених Держав Північної Америки. Центральну владу федеративної республики заступатиме предсідник влади В. Беран та предсідник словацької влади о. д-р Тісо.

ЛИСТ ПРАВОСЛАВНИХ.

Українська Православна Церква в Злучених Державах Америки прислала листа урядові Карпатської України, в якому висловлює велике признання за виконану працю. Лист підписали архиепископ Іван Теодорович та секретар о. О. Мицик.

Українська Православна Церква Злучених Держав Америки прирікає робити все, що в її змозі, щоб піднести вагу праці й жертв тих патріотичних організацій, які стоять у звязку з нею і направити ту працю й жертви на допомогу розросту та розквіту молодої, у федерації з Чехією та Словаччиною, держави — Карпатської України.

„Боже благословення нехай покриє землі й нарід Карпатської України, захистить їх від ворога й лиха, дасть непохитну віру, мужність і твердість високим носіям її проводу!"

НАРАДИ СЛОВАЦЬКОГО СОЙМУ.

КУП. У словацькому соймі почалася дебата над заявою премієра о. Тіса. Промовляли посли: [illegible] Кармазін та д-р Булай, І. Мішка, держ. секретар гр. Естергазі.

БОЛЬШЕВИКИ УКРІПЛЮЮТЬ ВЛАДИВОСТОК.

МОСКВА. АТЕ. Совітська преса з ентузіязмом згадує про будову нової морської твердині на побережжі Тихого Океану; вона відповідає всім вимогам найновішої техніки. Ця твердиня находиться мабуть на одному острівці коло Владивостоку.

НОВА ЗАЛІЗНИЧА ЛІНІЯ В СССР.

МОСКВА. АТЕ. На днях викінчено нову залізничу лінію, довгу на 518 км. між Гурєвом над Каспієм та Кандагачем. Ця залізниця [illegible] вать експльоатацію ембинського нафтового [illegible] Туркестан [illegible] зену та облегчить комунікацію [illegible] Каспієм.

Економічний огляд.

Після зміни статуту Банку Польського.

Нові засади валютарної і кредитової політики.

II.

Спроби штовхнути польський уряд на шлях штучного оформлювання конюнктури і підтримування господарської розбудови відповідною валютарною політикою, належали в Польщі до нерідких явищ у попередніх роках. Серед смілививх проектодавців були навіть деякі економічні тузи (згадаймо хоч би проф. Кржижановського), а один із високих урядовців у Варшаві мусів залишити своє відповідальне становище саме через те, що проповідував необхідність манипулювати вартістю польського золотого.

Однак польський уряд не вважав за відповідне вжити надзвичайних заходів у валютовій справі за зразками інших країв Европи й Америки та зберігав назагал клясичні засади при золотій валюті. Щойно згодом він рішив завести девізові обмеження для того, щоб боронити краєвий гріш від зовнішніх небезпек.

Та широко закроєні пляни зактивізування національного господарства Польщі, намічена трилітка в інвестиціях і оборонному зміцненню держави, радикально висунули справу грошевих засобів. Стало ясно, що капітали витворені ощадністю громадян, не зможуть поширити кредитової акції так, як треба, не зможуть самі дати цієї моторичної сили, що її вимагає розгонове колесо господарського механізму, поставленого на нові рейки. Клясичний підхід до справи розвитку господарства а саме: творення надвишок виробництва над споживанням і переміна цих надвишок у знаряддя праці, не витримав ще й напору політичних подій. Воєнні алярми восени минулого року спричинили загрозливу нервовість щадників і викликали потребу інтервенції Банку Польського у широкому стилі. Заатаковані стривоженими щадниками банки найшли щоправда видатну поміч в емісійній інституції, але остання мусіла через те видавати банкноти і негайно платні зобовязання, перейшовши статутову межу (30 прц.) золотого покриття.

Правда — давній статут Б. П. передбачував такі вийняткові ситуації, накладаючи у звязку з цим тільки деякі тягарі на Банк. Цим разом державні чинники відступили від карних санкцій (еміс. податок), а голод кредитів, який не ущух також тоді, коли щадники втихомирились і почали повертатись до банкових вікон, дав рішальний товчок до нових напрямних у новій валютарній політиці.

Ці нові напрямні зарисувались уже — хоч покищо невиразно — в листопадовій промові віцепремієра Квятковського в Катовицях. Керманич сучасної економіки Польщі, висуваючи питання „золото чи довіря?" оповів знамениту, хоч тільки видуману історію.

Ось край дістав велику заграничну позичку в золотому металю. Він склав цей скарб у пивницях свого емісійного банку і на його підкладі видав відповідну кількість банкнотів, які вжив до переведення великих інвестиційних праць. Завдяки цьому зріс господарський потенціял краю, його добробут і багатство. Коли згадані праці вже перевели, виявилося, що золотий метал, який — як уже згадано — лежав у банкових пивницях як гарантія урухомлених капіталів, був... фальшивий.

Отож не золотий метал був і є потрібний для господарської розбудови. Потрібне довіря, довіря громадян до влади і до політичної системи та господарської політики.

Практичний сенс цієї частини листопадової промови віцепремієра Квятковського став ясний невтаємниченому загалові щойно недавно, коли голосний став проект Ради Польського Банку щодо зміни його статуту.

Як відомо вже читачам між іншими новинами ухваленого статуту є частинний перехід на паперову валюту (800 чи пак 1.200 міліонів на основі т. зв. фідуціярного покриття), пожвавлення операцій вартісними паперами, що мають бути поруч дисконтової стопи важним регулятором грошевого обігу та врешті відмороження деяких старих кредитів. Це повинно значно оживити грошевий ринок, бо збільшиться кредитова сила Банку Польського, його плив кість та еляєтичність.

Створені на підставі збільшених золотих резерв нові грошеві засоби містять у собі — беручи теоретично — інфляційні небезпеки. Та великий голод гроша, що його старанно „виплекали" дефляційні тенденції довгих років в економіці Польщі, віддалюють ці небезпеки.

Однак мусимо собі освідомити, що справа йде про гріш, себто про засіб обміну і мірило вартости. Щоб якслід виконати свої функції, гріш мусить мати свою обективну вартість, яка зберігає твердість цін і важні процеси внутрішньої капіталізації. При паперовій чи пів-паперовій валюті **психольогічний момент**, яким є довіря, грає першорядну ролю. А цей психольогічний момент потребує **відповідного політичного клімату**. Через те міродайні чинники в Польщі будуть мусіти не тільки подбати за те, щоб рівновага поміж емітованим грошем і товарами не була захитана, щоб створити відповідний ринок цінних паперів, яким міг би користуватися Банк Польський, щоб зі змін статуту користала не тільки державна господарка з ненаситним консумційним буджетом, але теж бодай у рівній мірі приватна господарка, тощо. Міродайні кола повинні подбати теж про відповідний політичний клімат, в якому не булоб місця на ніякі хвилюючі поголоски ані на атмосферу політичного напруження.

В. Н—вич.

З акції безвідсоткового кредиту.

Діяльність першої на наших землях Української Католицької Безвідсоткової Каси „Самопоміч" у Перемишлі стрінулась серед зацікавлених ремісничо-купецьких кругів з належним зрозумінням її завдань і діяльности. Купці та ремісники Перемишля громадно вписалися в члени, а Товариство може бути горде, що **помогло не одному з них серед затяжної конкуренційної боротьби до оснування чи поширення підприємства.**

Нам надіслано звідомлення і рахункове замкнення за І-ий рік діяльности (17. X. 1937 до 31. XII. 1938 р.) Каси „Самопоміч". З уваги на вагу установ цього типу, про що ми нераз писали вже в „Ек. Огляді", подаємо важніше з надісланих інформацій.

До дня 31. XII. 1938 р. вписалося до „Самопомочі" 112 членів, з яких 102 вплатило повну вкладку. З поміж членів було: священиків 5, купців 48, ремісників 27, робітників 10, приватних службовиків 18, вільних звань 4, правних осіб 1, різних звань 6.

Продовж року Каса видала 71 позичок на суму зол. 6.755, в то 42 купцям на суму зол. 4.035 і 29 ремісникам зол. 2.720. Деякі члени користали по кілька разів із кредиту в Касі. Зворотні запомоги (вклади) вложило 7 осіб — разом зол. 321.50 і 3 правні особи зол. 3.000. Визначну матеріяльну підтримку дали „Касі" Промбанк і 8 місцеві кредитові установи.

Обороти „Самопомочі" виглядають ось-так:

	винен:	має:
Каса	зол. 4832.85	зол. 4733.40
Запасний фонд		зол. 211.50
Позичковий фонд		зол. 150.—
Адміністрація	зол. 76.15	зол. 99.20
Вклади		зол. 621.50
Позички	зол. 6755.—	зол. 4074.—
Вірителі	зол. 3617.10	зол. 5391.50
	зол. 15281.10	**зол. 15281.10**

Біляно за 1938 р.

Каса	зол. 99.45	Зап. фонд	зол. 211.50
Позички	зол. 2681.—	Поз. фонд	зол. 150.—
		Вклади	зол. 621.50
		Вірителі	зол. 1774.40
		Надвижка	зол. 123.05
	зол. 2780.45		**зол. 2780.45**

Слід згадати, що до управи „Самопомочі" входять: М-р Ол. Чубінський, голова; А. Борисевич, скарбник; В. Кебуз, секретар; о. І. Катмар і М. Заранка.

У Провірній Комісії є пп.: інж. А. Артимович Гл. Чез і М. Марко.

З нашої кооперації.

НАША СПОЖИВЧА КООПЕРАЦІЯ.

Господарсько-кооперативний часопис порушував справи нашої споживчої кооперації поміж іншими загальними справами кооперації. В 5-ім ч. з ц. р. започаткувала редакція Г. К. Ч. окремий відділ п. з. „Наша споживча кооперація". Цей відділ буде друкуватися в Г. К. Ч. раз у місяці, так як давніше відділ „Ощадність", який минулого року перемінився в окремий часопис п. н. „Кредитова кооперація". У першім відділі „Нашої споживчої кооперації" читаємо статтю інж. Ю. Павликовського п. н. „Міська споживча кооперація на шляху своїх змагань", довшу інструкційну статтю „наші найближчі завдання" і ін. Відділ має 8 ст.

ПРАЦЯ КООПЕРАТИВНОЇ ФІЛЬМИ В СІЧНІ Ц. Р.

В січні ц. р. відбулися покази кооперативної фільми „До добра і краси" в 11 місцевостях, при чому покази у Львові відбулися 7 разів у 6 днях. Усіх висвітлень в цих 11 місцевостях було 29. Фільму оглянуло на цих показах 8.790 осіб.

З економічної літератури.

CHAŁUPNICTWO. Materiały, uwagi, wnioski. — Варшава 1939. Накладом тижневика „Польська Господарча", стор. 288.

В 1937 р. повстало у Варшаві Товариство Досліджування Халупництва. Першим своїм завданням воно визнало потребу видати працю і розглянути в ній всі проблеми, які вяжуться з халупництвом, як із господарсько-суспільним явищем. Рішено — як довідуємось із „вступних заввваг" названої вище книги — опрацювати збірно можливо все, що складається на цілість халупничої проблеми і представити можливо всесторонньо матеріяли, досі назагал недоступні або розкинені.

Ось книга „Халупництво" — це вислід згаданого рішення Т-ва. Містить вона праці 23 авторів. Уважаємо доцільним навести тут їх назви і наголовки їх праць. Ось вони: д-р А. Бардах: Халупництво як форма промислового виробництва; М. Оржех: Правне положення халупництва в Польщі; Ст. Мікляшевський: Досліди праці в ділянці сільського халупництва; В. Товгін: Ведення дослідів в осередках міського халупництва; І. Даскенoвська: Вплив халупництва на мистецьку сторінку виробів народнього промислу; Е. Арнеккер: Склад і розміщення халупництва в Польщі і закордоном; І. Борнштайн: Структура жидівського халупництва в Польщі; Т. Чайковський: Праця жінок у халупництві; Ст. Мілковський: Кооперація в народньому домашньому і халупничому промислі; І. Мінковський: Халупництво в дрібному виробництві на терені Варшави; Б. Модро: Експорт конфекційних халупничих виробів, І. Госпімська: Дохід із Кошикарства в малоземельному господарстві; Л. Мавраповський: Можливости розвою народнього шовківничого промислу; Ст. Мілковський: Проблема кредитування народнього, домашнього й халупничого промислу; Ст. Мікляшевський: Актуальні напрямні праць над піднесенням сільського халупництва; Я. Цімк: Заробітки у ткацькому халупництві лодзької округи; А. Комаринська: Страйки і страйкові домагання халупників; І. Венгеров: Розємство у збірних конфліктах за працю халупників; В. Івашкевич: Халупниче законодавство закордоном; П. Суходольський: Припоровлювання законів охорони халупників у Німеччині, б. Австрії і Швайцарії; Е. Арнеккер: Суспільне обезпечення халупників закордоном; П. Пильчук: Стан здоровля шевців-халупників у Варшаві; Б. Харський: Власне заступниче обезпечення серед робітників і халупників у Варшаві. Врешті подана бібліографія (М. Зенезичівна) важніших праць з ділянки халупництва з рр. 1927—1937 у різних мовах (230 назв!). Том замикає відділ рецензій.

Як бачить читач із наведених наголовків праць поміщених у збірнику „Халупництво", зміст його багатий і доволі всесторонній. Хоч — як це звичайно буває у збірниках — вартість поодиноких праць різна, проте треба признати, що всі автори старались солідно підійти до своєї теми і дати таке її опрацювання, щоб книга в цілости мала **розмірно високий рівень.** Автім українського читача вона не вдоволить. Він не найде там того, що його в першу чергу цікавить: **українського халупництва**, як окремої суспільно- і господарсько-національної проблеми. Ба, що більше: він загалом найде дуже незначні сліди існування українського халупництва, (вживаний термін „руські"), дарма що для деяких районів воно саме типове. Тому можна жаліти, що редакція цього збірного видання не постаралась бодай про таку невеличку статтю на цю тему з українського боку, як постаралась про статтю на тему жидівського халупництва.

Та не зважаючи на те, можна книгу „Халупництво" поручити до прочитання всім українським суспільним і господарським діячам, які стоять близьке цієї ділянки нашого виробництва. Найдуть вони там безліч цінного інформативного матеріялу і можливість розмірно доброї орієнтації в цілости халупничої проблеми.

Н.

Сторінка без політики.

Як американці навчилися танцювати.

Одної неділі у травні 1911 р. один молодий англійський актор Вернон Бліт оженився у стейті Ню Йорку в Ню-Рошел з донькою місцевого лікаря. Ніхто з весільних гостей, навіть із представників столичної преси не догадувався, що ця пара стане осередком уваги на довгі роки американського громадянства. Оця пара прибрала псевдонім Ірини та Вернона Касль. У Ню-Йорку відбувався тоді річний Веселий Базар. На такому конкурсі з піснями та танцями відспівали нову пісню композиції Ірвінґа Берліна п. н. „Олександер". Успіх цієї пісні був небувалий. Він почав нову добу в житті американського громадянства.

Кому вільно було танцювати?

Фридрих Люіс Аллен редактор славного журналу „Гарпер" пригадує настрій тої доби. Суфражетки виступили тоді вперше на вулицях Ню-Йорку і проти них гуділи „союзи чоловіків" зустрічаючи їх окликами та свистом. Чоловіки носили тоді комірці по саму бороду, жінки бавовняні панчохи і сукні по кістки. Заміжні і жонаті не могли танцювати прилюдно, щонайвище на приватних вечірках. Тільки поліцаї та пожежники могли на свої балі водити жінки. У танцях панував старий вальс чи бостон. Танцювати їх не було легко. — треба було спершу вчитись.

Подорож до Франції.

Аж ось пара Каслів увела нові танці з новим ритмом за „турецьким трюхцем", чи, як вони там називалися „банні ґаґ" та інші. Із них народився „онстеп". Молодь почала його танцювати „від вуха". Танці були дикі, нерівномірні, темпераментні. Аж ось Ірина та Вернон Касль виступили у сезоні 1911—12 у Ню-Йорку; їх успіх був тимчасовий. Але звідти їх запросили до Парижа до славної „Кафе Парі". Один російський багач запропонував їм раз виступити оттак попросту, як вони одягнені в ресторані. Виступ був сміливий. Його повторили. Парижани проголосили їх виступ сенсацією. З Парижа танцюристи поїхали до славного купелища Довіль. Аж слава Довіль і Парижа надала їх танцям авторитету, коли вони вернулись до Ню-Йорку.

Як повстав „вок"

Одного вечора в „Каварні Ню-Йорк" Вернон утомлений запропонував жінці попросту ходити по паркеті, замість вимахувати ногами, і ставати навшпиньки. Так повстав „Касль вок" — від якого виводяться теж інші „воки", себто проходові танці. Пара Каслів надала вульґарним танцям легкість, елеґанцію, мягкість, повну гармонію з музикою. Око глядача могло насолоджуватися самими ґраційними рухами, якби танцюристи мали крила і плили у сні. Каслі заснували окремий льокаль, що звався „Повітряним замком" („Касль" значить замок). Вони дали почин до пообідніх танців при чаю в ріжних готелях і ресторанах. Американці дістали танцювальну хворобу, шукаючи нагоди ввесь день, щоб випростувати ноги.

Боротьба з танцями.

Саме ця пара Каслів дала почин до цілої низки нових „степів" — танґа, кривої качки, фокстроту, що стали модою, навіть хворобою. Американські пуритани протестували проти „оргій", у деяких установах звільнювали за кару дівчата та молоді жінки за непристойні танці, проповідники ріжних сект кидали анатему на аматорів тих біснуватих вихилясів, суди деяких стейтів карали молодь гривною та вязницями. Та саме цей величезний спротив витворював довкола нових танців якусь атмосферу чогось „вищого" та приваблливого. Гумор і сміх були б помогли більше, ніж обурення. Щораз численніша громада американців обидвох полів танцювала. Змінявся одяг жінок, сукні ставали щораз коротші, панчохи щораз ніжніші, корсети щезали, косметика почала появлятись на обличчях старих і молодих. Коли вибухла війна Вернон Касль як анґлієць пішов на війну як летун і діставши воєнний хрест, згинув у катастрофі в Тексасі, зударившись із другим літаком 1918 р. Повоєнна хвиля вояків, що вернулась із Франції ще більше закріпила моду танців уведених Каслями. Вона триває і досі як бридж або грипа.

Великий репортер.

Коли славний король преси Герст уводив нові методи, як писати статті чи робити оголошення, настала в американській пресі така мода, що до кожної сенсації треба було додати фотографію. У одній ґазеті в Шікаґо заворушились на звістку про розвід одного місцевого міліонера. Особа, з якою він розводився — була красуня з досить сумнівним минулим. Коли ґазета появилася без її фотографії, видавець Герст був сильно невдоволений.

—Ми старалися, але не могли дістати фотографії — виправдувався редактор.

— Пішліть нових репортерів.

Знову день минув без фотографії.

— Чи ви пробували підкупити службу цієї дами...

— Пішліть електротехніка буцім-то для контролі телефону, нехай попробує фотографію вкрасти зі стола.

— А може обійти ріжних фотографів і купити в них?

— Якби вона фотографувалась, то вже інші часописи булиб помістили її знимку!

У цій хвилині ввійшов до великої салі редакторів якийсь молодець.

— Хто це? — спитав видавець.

— Молодий практикант, якого ми вчора приняли.

— Перевіримо, чи він що варт як репортер. Молодче! Тут маєте адресу пані Мейсі Сміт, якої фотографію ви повинні роздобути для нас.

Годину пізніше молодець вернувся з чудовою фотографією „Красуні, що розводиться". Видавець був захоплений. Він скликав усіх співробітників і звертаючись до молодця сказав:

— А тепер оповіджте всім тим рутинованим журналістам, якою методою ви працювали, що так скоро ви здобули знимку недоступну для них цілі три дні.

Хлопчина був трохи здивований і відповів спокійно:

— Я пішов на вказану вами адресу, задзвонив, вийшла оця пані, я сказав, що потребую для ґазети фотографію і вона дала мені її без вагання.

Оригінальна вистава у Сан-Франціско.

Каліфорнійський губернатор відкрив 18. ц. м. чи точніше: відчинив неабияким ключем, бо золотим, міжнародню виставу у Сан Франціско, розташовану на березі заливу Золоті Ворота. За ним 300.000 відвідувачів кинулось до павільйонів. Місто перемінилось на 24 години у 1489. рік тому, що метою вистави було на добу відтворити „Далекий Захід" — Каліфорнію з тієї доби. Найповажніші громадяни — банковці, урядовці, адвокати, лікарі, купці ходили по місті з привязаними бородами в перуках, переодягнені у шкуряні куртки золотошукачів, з величезними рewольверами. У всіх барах продавали тільки шампан як у ті великі дні, коли люди ставали в тій країні міліонерами за одну ніч і платили щирим золотом. Хто ввійшов до ресторану або клюбу у звичайному костюмі, на того ґукали і свистали або приневолювали його платити всім вино, — інакше викидали його за двері. Замісць поліцаїв на вулицях ходили відділи „міліції", встановленої золотошукачами, що пропускали свобідно тільки переодягнених — „своїх", а інших зупиняли силоміць, домагаючись гостинни. У виставі бере участь більш як 20 народів. Величезний успіх має француз із своїм павільоном „Нічний Париж", де американці мають нагоду побачити, як чужинці, що приїзджають у Париж, забавляються.

„Окей".

Оце слово чують часто відвідувачі кіна в американських кінах. Воно значить „гаразд, добре". Звідки воно взялося щодо того ріжні анґлійські мовознавці досі не погодились. Одні твердять, що воно пішло від одного випадку, коли неграмотні моряки чи митарі виписували на скринях скорочені слова „all corect" неграмотно, так як їх вимовляли „oll korekt" отже буквами „о. к.". А ці дві букви називаються по анґлійськи „о" „кей". Інші кажуть, що фраза походить від шотляндського слова „окейа", що значить „гаразд, усе добре". Ще інші кажуть, що воно прийшло до Спол. Держав з Таїті у тих часах, коли звідти вивозили ввесь рум. Коли питалися там моряків або митарів, звідки приходить найліпший рум, тоді вони відповідали по французьки, що з міста Кей (aux Cayes).

—o—

З расольоґії.

Одному славному італійському редакторові Телезіо Інтерлянді, що видає окремий журнал для дослідів чистої раси „Оборона раси" трапилась неприємна помилка. Він помістив до статті фотографію мурина серед білих підписавши, що це сенеґалець, якого франц. влада в кольоніях примушує добровільно вписатися до армії. Поруч сиділи члени військової комісії, яка робила оглядини чорних вояків. Одна голяндська ґазета знайшла випадково, що ту саму фотографію видрукував у червні 1938 р. німецький „Берлінер Ілюстрірте Цайтунґ" як репортаж з життя африканських кафрів. Цей образок показує, як вони працюють у копальнях золота і як комісія оглядає всіх, чи вони здатні до праці. Члени комісії — світські. Це зовсім не перешкодило італійському редакторові написати у статті, що це військова комісія і що кафри це сенеґальці з французьких кольоній.

Що можна вкрасти.

Мармароський Сигіт дістав недавно новий театр. Багатий громадянин цього міста подарував театрові багату шовкову завісу, що колись мала служити державному театрові в Будапешті, але спочивала невикористана. Історична завіса вперше звисала на інавґураційній виставі в Мармароші і глядачі оплескували її живо. Та вже тої самої ночі якісь злодії, що теж були на авдиторії, так сподобали собі завісу, що її вкрали. Знавці злодійської хроніки впевняють, що це своєрідний рекорд, бо ніхто досі не крав театральної завіси. Це неточно, бо в наших театрах, що возили зі собою завіси, такі випадки вже траплялись. Завіса може заступити неодному бідакові покривало, а коли вона велика, то і цілій родині.

Щасливий батько.

Помер один із чільних мексиканських дідичів Полікарп Валянцуелля, колишній губернатор стейту Табаско, міліонер. Щойно перед смертю він признався до своїх 377 дітей яких покликав до себе. Ці діти були розсіяні по цілому Мексику, де Валянцуеля жив довгі роки. Перед смертю він дав оголошення до газети щоб до нього зголосилися всі, які мають бути його законними наслідниками. Всі вони мали метрики, де імя батька було виразно зазначене. Валянцуеля сам дуже добре памятав усі свої діти. Він мав час поладнати всі потрібні формальности, щоб розділити між них спадщину. На щастя, грошей мав доволі і всі стали багатими.

ГУМОР.

ПОРОЖНІ МУЖЧИНИ.

Леді Астор на одному бенкеті заявила раз, що мужчини багато більше порожні між жінки. На це представники „сильного полу" сильно запротестували. Вона заявила, що знайде нагоду це доказати. Звівши гутірку на мужеську моду, вона нараз заявила:

— Аж прикро дивитись, як найінтелігентніші і найбільше освічені мужчини мало звертають увагу на свій одяг. Чому наприклад за нашим столом один із найкультурніших має зовсім розвязану краватку.

Якби на даний знак більшість мужчин за столом піднесли руку до краватки, щоб її поправити.

Леді Астор доказала свою тезу.

Український четвер у варшавському соймі.

Як польська почта робить українську „про паганду“. — В обороні політ. вязнів і гідности українського духовенства. — Чому Волинь шукає червоних божків. — Яка буде відповідь на інтерпеляцію?

Четвергова дискусія над буджетом почт і справедливости перейшла під знаком річевости, мала багато, багато драматичних моментів і залунала знову цілою ґамою крикливої реакції польських послів на постуляти українських промовців. І знову матимемо український четвер — казали польські посли — коли перед обідом, у дискусії над буджетом міністерства почт почав промовляти **пос. д-р Перфецький.** Промовець обговорював таку тему, що при всій своїй неприємній для авдиторії правді, мусіла, мимоволі заставити призадуматися навіть таких послів, як **Вимисловський,** який не зважаючи на трикратне дзвонення й упімнення маршала Маковського, вперто кричав: „Нема України!“

* Виступ пос. Перфецького попередила промова волинського посла **Огородника,** який доказував, що недоручування української преси на Волинь, пхає її в обійми совітського радія.

Пос. д-р Перфецький підійшов до теми просто й доцільно: пригадав розпорядок міністерства почт і телеграфів з 1931 р. про права української мови в Галичині й на Волині, подав серію ревеляційних фактів недоручування українським адресатам листування й часописів. Мін. Каліновський слухав пильно тієї промови, а посли цілими гуртами оглядали світлини адрес із правильним поданням місцевостей та прізвищ та з дописками у роді таких: „пісаць по польску“, „України нема“!“ Коли д-р Перфецький оповідав про те, як почта відсилає деяких українських адресатів на той світ, або доручує кореспонденцію через Київ, хтось із польських послів пробує збентежити промовця окликом: „Ви не вмієте навіть говорити по польськи“.

Пос. Перфецький: „Перепрошую, буває, що самі поляки не вміють по свому якслід говорити“ (на салі вибухає сміх). Український промовець домагався українських радіових авдицій, що відповідали б бодай частині тих прибутків, які польське радіо черпає від українських абонентів. На українські „жалі“ відповів, намагаючися бути дотепним, коломийський посол **Санойца,** який радив українцям, радіти з „пропаґанди“, яку їм робить почта. Пос. Санойца радив ще украіцям, щоб вони завжди до всіх справ підходили — як сказав — зі заду.

Пос. Великанович: „Ваші арґументи справді відзаду“.

В дискусії над буджетом міністерства справедливости виступили від УПР посли: **м-р Навроцький і д-р Баран. Промова м-ра Навроцького** була одною з кращих промов дня. В першій частині своєї промови домагався пос. Навроцький, щоб створити спеціяльні вязниці для політичних вязнів. У другій частині він навів факти злої поведінки вязничих органів супроти українських вязнів у Коронові, Вронках та в інших місцевостях і покликався на відомий меморіял о. пралата Л. Куницького. Промовець апелював до міністра справедливости покласти край таким методам, що не приносять чести ні ресортові справедливости, ні урядові.

Пос. д-р Баран, на підставі д. багатого фактичного матеріялу обговорював факти гострих кар на українських священників за метрики і виказав законну безпідставність, домагаючися припинити серію цих процесів, що почали переходити в систему.

Цікаву промову виголосив **пос. Скрипник,** який звернувши увагу на нестерпні політичні умовини на Волині й жахливий розріст комунізму, радив міністрові справедливости ліквідувати волинський комунізм толеранцією українського національного життя, а не механічними поліційними методами.

Українські промови викликали помітне вражіння та слабу реакцію пос. Орлянського, яка проминула на салі без відгомону

* * *

Маршал сойму прийняв до булави інтерпеляцію посла Великановича у справі подій у Залізцях тернопільського повіту. Ця інтерпеляція викликує своєрідне зацікавлення, бо це друга з черги інтерпеляція у справі подій у тій місцевості. Як відомо у відповідь на першу інтерпеляцію премієр заперечив фактам. Тому 63 громадян Залозець звернулося до премієра одвертим листом і зі заявою, що всі наведені факти певні й відповідають дійсності та просять перевести у звязку з цією справою слідство.

Таємничий напад на крамницю „Фортуни“ у Стрию.

СТРИЙ. ПАТ. Вчора, 23. ц. м. вечором на головній вулиці Стрия (на так зв. Корзі), отже в найрухливішому центрі міста трапився таємничий напад на українську крамницю. Коло год. 9. до цукорні „Фортуни“ при вул. Третього Мая увійшов якийсь тип, (дехто каже, що напасників було більше), ударив крамарку та вкинув димну свічку. Коли крамарка втратила притомність, напасник відчинив касу, одначе в ній грошей не знайшов, бо гроші переховувано в іншому місці. Нічого не забравши, напасник утік.

Крамарку знайдено кілька хвилин пізніше у крамниці непритомною. Поліція повела енергійне слідство. Напад викликав у цілому місті велике вражіння, бо це вже другий такий випадок у розмірно короткому часі. Характеристичніше те, що напасник уживав димну свічку, якої звичайні злодії не вживають.

Франція визнає в понеділок еспанський національний уряд.

БУРҐОС. Сенатор Берар приїхав учора до Бурґосу, щоб продовжувати розмови з еспанським міністром закордонних справ Хорданом. У Парижі сподіються повороту сен. Берара в неділю, або в понеділок рано. В понеділок остаточно Франція визнає еспанський національний уряд та вишле свого амбасадора до Бурґосу.

АНҐЛІЯ ХОТІЛА ЩЕ НИНІ ВИЗНАТИ НАЦ. УРЯД І ТІЛЬКИ НА ДОМАГАННЯ ФРАНЦІЇ СТРИМАЛАСЯ ДО ПОНЕДІЛКА

ПАТ подає з Льондону, що британський уряд пропонував Франції за посередництвом свого париського амбасадора вже у пятницю визнати еспанський національний уряд і тільки на вимогу Франції, яка хоче зі своїв рішенням підождати до приїзду сен. Берара, британський уряд відложив визнання уряду ґен. Франка де юре на понеділок.

ГОЛЯНДІЯ ВИЗНАЛА НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

ГАГА. ПАТ. Урядово повідомляють, що голяндський уряд рішив визнати де юре уряд національної Еспанії

„Сторпедований“ корабель пливе спокійно до пристані.

ЛЬОНДОН. Власники корабля - цистерни „Пектен“, що про нього розійшлися чутки, буцімто він став жертвою якогось таємничого корабля, дістали з нього радіотелеграму, в якій подано, що той корабель знаходиться тепер у віддалі 600 миль на північний схід від Азорів та що зовсім не ушкоджений причалить у пристані Саутгемптоні.

Мін. Чяно виїхав з Риму до Варшави.

РИМ. ПАТ. Вчора в год. 23.40 окремим поїздом виїхав італійський міністер закордонних справ граф Чяно до Варшави. З італійським міністром їде цілий почот італійських дипломатичних урядовців, журналістів. Одночасно тим самим поїздом виїхав теж до Варшави польський амбасадор при Квіринали Венява-Длуґошевський

Галичина з 1852 року.

Переглядаю **„Руску Читанку“,** уложену Василем Ковальським, міністерським концепістом і редактором „Вісника законів державних“, видану державним накладом у Відні в 1852. р. і виймаю звідти деякі дані з давньої урядової статистики, що можуть нас усіх зацікавити.

Галичину накреслює автор книжки разом з краківською округою і з Буковиною та начислює „поземелля“ на 1.614 квадратових миль з населенням пяти **міліонів душ.** Зокрема подає такі статистичні дані: **украніців (русинів)** близько **два і пів міліона,** поляків коло півтора міліона, жидів понад 400.000, волохів (румунів) 150 тисяч, німців 100.000, пилипонів до 4.000, вірмен понад 2.000, караїмів коло 260.

Далі подані в читанці **місцеві назви** („помістні імена“) українців: **гуцули** в коломийській і станиславівській окрузі; **подоляни** або **ополяни** в чортківській і тернопільській з частиною бережанської і золочівської; **покутяни** над Дністром; **бойки** у стрийській і самбірській; **лемки** в сяніцькій, ясільській і сандецькій; **Підгіря** або **Підгірська Країна** називається частина стрийської, станиславівської і коломийської округи від угорської границі до Дністра; **Підліссям** називають лісові сторони в окрузі жовківській...

В західніних округах мешканці називають себе самих мазурами, в горах: горалями. **К. Л.**

—o—

Пора зорґанізуватися!

Під увагу безробітним маґістрам права і фільософії.

Від Редакції: Поміщуємо зазив одного з безробітних, маґістра прав, з тим, що в цій справі, з уваги на її вагу — радо помістимо на сторінках нашого щоденника також голоси інших авторів.

Багато в нас українців під Польщею безробітних працівників і фільософів, але кілько годі докладно сказати з уваги на недостачу даних у цій справі. До тогож ряди безробітних маґістрів постійно зростають та імовірно ще більше побільшаться тими, що кінчають студії і також тими, що вже зложили адвокатські іспити або покінчили практику, чи щойно практикують, тому що листи аплікантів і адвокатів замкнені.

Наші відносини — відомі: живемо на удержанні рідні та безуспішно шукаємо праці, хліба. Однак дуже мало щасливців знаходить її. Декого приймуть до кооперації, якщо має відповідне фахове знання, інші творять власні варстати праці та, або втримуються на поверхні, або тратять. Але найбільше таких, які не мають щастя чи впливів або фондів, остають безробітними, чекають, нарікають і марнуються.

Причина цієї нашої суспільної болячки передовсім у цьому, що як правники, так і фільософи поза знанням, яке здобули в університеті — **здебільша не мають ніякого іншого практичного фахового знання,** яке помогло би їм здобути кусник хліба і перебути прикрі часи.

Другою важною причиною лиха уважаю **недостачу відповідної спільної орґанізації безробітних правників і фільософів.** Тому подаю думку обєднатися, створити орґанізацію безробітних з вищою освітою, яка доповнила би наше знання також в інших напрямках відповідними курсами, як: радіо- і електротехнічними, механічними, торговельними і ін., а також практикою в наших кооперативних і приватних підприємствах. У цей спосіб створимо свого роду резервуар працівників, наладнаємо і влегчимо добір потрібних сил тим, що їх шукають. Думаю, що з практчним, фаховим знанням лекше знайдемо працю або краще поведемо власні варстати праці.

Тому прошу не тільки Товаришів недолі, але також усіх охочих прийти з радою, як усунути це лихо й забрати голос в цій справі на сторінках преси. Проєкт орґанізації та її статут подам по поміщенні цієї нотатки в „Ділі“ до Редакції.

Безробітний маґістер прав по судейськім іспиті.

Хто ще не прислав самочинно дару з нагоди Різдва Христового Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46, тепер Оборони Львова 12 — той зробить це певне в лютім.

Франко-італійська збройна сутичка в Африці?

ПАРИЖ. АТЕ. До Парижа наспіли непотверджені вістки, що на пограниччі між Лібією і Тунісом дійшло до збройної сутички між французьким та італійським відділом. По обох сторонах є жертви.

Після тої події обі держави взялися поспішно скріплювати військові залоги в північній Африці.

Дементі.

Французьке мінстерство закордонних справ здементувало поголоски про сутичку на пограниччі між Тунісом і Лібією.

Здоровий прояв.

XXIV. ВИКАЗ.

Крім постійних щомісячних датків зложили дальше самочинно **з нагоди Різдва Христового на коляду Рідній Школи** (в золотих) отсі ВІІ.: Пов. Союз Кружків Р. Ш. Добромиль 100, Кружок Р. Ш. Броди 40, гр.-кат. уряд парох. Янчин 40, Яримовичева Ольга Закопане (від колецьких українців) 18, о. Гамюка Павло Лімна б. Бірчі 17.80, Кружок Р. Ш. Бірча 17.55, войнилівський гр.-кат. деканат Войнилів 13, м-р Максимович Володимир Пулави 10, гр.-кат. уряд парох. Олешів 10, о. Солкевич Орест Улюч 3. чит. „Просвіти" Іванків (Борщів) 150, Кружок Р. Ш. Бірча 33, А. і В. Костики Борислав 5, гості на весіллі Івана Копача і Марії Биків Грушів 8, Шмидова Евгенія Самбір 5.10, Саладякова Юлія Камінки (Скалат) 5, Галібей Іван Гута Нова б. Кельц 3, Ульванська Софія Пулави 3, Скочиляс Павло Семпольно (Поморє) 2, кредит. кооп. „Сян" Сянік 11.19, молодь на весіллі Никифора Жминдяка з Рожнова 10, Кружок Р. Ш. Вулька Мазовецька 25.77, гр.кат. церква Чолгани (Долина) 10, брідський гр.-кат. деканальний уряд Смільно (від конделанальних) 14, д-р Когутяк Володимир Лисець 3, Торг.-Пром. Спілка „Буг" Новий Двір 2, гості на весіллі Мостиського Гриня Студінка (Калуш) 3.10, Михалевський Іван Коломия 4, гр.-кат. церква Печенижин 6, Бродів 22, гр.-кат. церква Тарношин 6, Угнова 15, Кружок Р. Ш. Добривів 6, о. Мещінський Юрій Велдіж 1, гр.-кат. церква Славсько 10, Галан І. Тернопіль 5, гості на весіллі Мандзюка Володимира Івачків (Здолбунів) 1.62 зол., д-р Жолнірчук Теодор Броди 6, Софія і Юрій Опалка Дрогобич 10, Кишакевич Марія Рашів 95, гості на забаві у Стасюка Івана Лопушна 4.

(Продовження буде).

ШИРІТЬ НАШ ЧАСОПИС!

У ГАТАЮ ОБОВЯЗУЄ ВЖЕ ТУРЕЦЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО.

СТАМБУЛ. ПАТ. Народні збори Гатаю рішили одноголосно ввести все турецьке законодавство. Всі турецькі закони стають автоматично гатайськими.

При цій нагоді гатайські народні збори вислали до турецьких народніх зборів та до президента Туреччини телеграму з висловами привязання до Туреччини.

НОВИНКИ

СУБОТА

25 Лютий

Ст. ст. 12. лютого 1939
Мелетія св.
Лат. Косарія.
Сонце: схід — 6.19, захід — 16.57.
Місяць: схід — 9.12, захід — 0.00.

Завтра: 26. лютого. **Неділя.**
Ст. ст. 13. лютого 1939.
1 неділя посту. Мартиніяна.
Лат. 1. Вступна нед. посту. Віктора.
Сонце: схід — 6.17. захід — 16.58.
Місяць: схід — 9.51, захід — 0.29.

———o———

— **Повне видання творів Лесі Українки в 10-и томах.** Замовлення в ратах по зол. 5 (зол. 35), або за готівку зол. 30 просимо надсилати на адресу В-ва „Українська Книгоспілка", Львів, вул. Оборони Львова ч. 14. Вже вийшов з друку IV. том. 434 1—?

— **З якнайкращих шкірок футро** — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1200 155-0

— **Комунікат.** Повідомляємо П. Т. Українське Громадянство, що з незалежних від нас причин протиалькогольна і протинікотинна вистава у „Народнім Домі", Рутовського 22, III. пов., від сьогоднішнього дня закрита. — Львів, 22. II. 1939. **Головна Рада Українського Протиалькогольного і Протинікотинного Т-ва „Відродження".**

— **„Львівський Відділ Польського Товариства Приятелів Астрономії"** повідомляє, що дня 25. ц. м., в год. 18. відбудеться в салі Геольоґічного Інституту університету, вул. Длуґоша 8, дискусійне засідання, на якому проф. д-р Евген Рибка виголосить відчит п. н. „Світлина на послугах астрономії". Відчит ілюструватимуть світлини. Вільний вступ. Гостям раді.

— **Кого треба парцелювати у Східній Галичині?** „Слово Народове" з 23. II., кермуючись бажанням „зміцнити польський елемент та збільшити польський стан посідання у Східній Галичині", звертає увагу на парцеляційні можливости в коломийському повіті. „В цьому повіті — пише „Слово Народове" — є коло 700 га землі, власність не-поляка, що постійно живе в Румунії. На просторі збірної громади Печеніжин, у коломийському повіті, є посілість, що належить до державних лісів, 1.000 моргів найліпшої землі, на якій можна б оснувати 80 польських господарств. У Княждворі, коломийського повіту, є 30 моргів землі, власність домени, на яких можна б примістити польських кольоністів." До моргів „Слово Народове" дораджує додати кольоністам нових римо-католицьких священників.

— **Виселені українці покинули Вильно.** Виленське „Слово" повідомляє: Передучора вечором покинули Вильно виселені з прикордонної смуги два студенти-українці: Гуцуляк та Гацуляк. На двірці прощала їх численна група українців і литовців.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішім тягненні Державної Клясової Льотерії впали м. і. такі вигри: 10.000 зол. на ч. 76141 85394 125589; 2.000 зол. на ч. 39926 83929; 1.000 зол. на ч. 14320 26804 80857 121733 151527; 500 зол. на ч. 4783 8783 14311 16193 64734 80217 103705 107746 142333 164316; 250 зол. на ч. 5977 13617 161114 16416 18255 48285 52257 70111 79536 84177 85511 88627 91566 94955 96453 99632 103075 103746 114063 123542 127598 133925 135331 139418 143530 154352 155022.

— **За „українщення прізвищ"** станув свого часу перед судом о. Нижникевич з Виспи коло Стрілиськ; суд його увільнив. Прокуратор зробив відклик, але апеляційний суд у Львові затвердив уневиннюючий присуд І. інстанції.

— **Власникам домів у Львові до відома.** Львівське Городське Староство повідомляє: У звязку з розпорядком пана премієра Городське Староство у Львові зачне в часі від 1. до 20. березня ц. р. доручувати власникам домів візвання у справі багатораменних антен. Львівський городський староста взиває власників реальностей, щоб уже тепер заанґажували від-

О. ГЕНРІ. 2

ВТЕЧА ЧОРНОГО БІЛА.

На другий день малий ренчер помагає мені вигнати його отару баранів з загороди у прерію на які дві милі від його оселі. Він повчає мене, щоб не давати їм відділятися поодиноко від стада і, що вполудне треба їх загнати до водопою.

— Я вам привезу ваше шатро, таборове приладдя, харч перед вечором.

— Добре. Але не забудьте привезти харч. Ані таборового приладдя. Но, і привезіть напевно шатро. Ви називаєтеся Золікофер, правда?

— Я називаюся Генрі Облен.

„Ага, ол райт — а я називаюся містер Персіваль Сейнт Клейр".

Я пас вівці на Ранчо Тікіто пять днів, доки вовна не вілізла мені в душу. Це життя на лоні природи почало вже ділати на мене. Я був самітніший від кози Робінсона Крузо. Я стрічав у житті багато цікавіших товаришів, як то стадо овець. Що вечора я замикав їх у загороді, споживав самітно кукурудзяний хліб, баранину й каву, яку сам собі зварив і засипляв у своєму шатрі, розміру столового обруса, під звуки виття шакалів.

Пятого вечора, коли я замкнув свою череду дорогоцінної і високо нетоваринської баранини, я пішов у відвідини до Облена

— Містер Облен — кажу йому — мусимо якось заприязнитися. Я признаю вівці, коли вони прикрашують краєвид, на вісімдолярові напівбавовняні мужеські одяги, але на товаришів при столі і табоповій ватрі, вони рішуче не надаються. Якщо ви маєте карти або доміно, то видобудьте їх і дозвольте мені вернутися до якогось людського рівня. Я мушу від часу до часу зайнятися чимось, що сягає в умову ділянку — хочби бодай випустити комусь мозок.

Дивний ранчер був з того Генрі Облена. Він мав перстені на пальцях, золотий годинник і порядні краватки. Його обличчя було спокійне, а окуляри все педантично вичищені. Раз я бачив у Маскобі, як вішали опришка, що забив шість людей, зовсім подібного до нього. Але я знав одного духовного в Аркензаз, що міг бути його рідним братом. Чи так, чи сяк він мені не був особливо по душі, — мені треба було трохи говіркого товариства, все одно, чи з земними святими, чи з окаяними грішниками, вистачало мені будьщо, тільки „безовече".

— Но, Сент Клейр, — він сказав, відкладаючи свою книжку, — Мусить вам справді бути досить нудно на початок. Признаюся, що і мені та одностайність докучає. Чи ви замкнули вівці так, що вони не порозлазяться?"

— Вони такі безпечні, як присяжні в процесі міліонера вбивника; автім я вернуся до них до того часу, як їм треба буде їх бони.

Отже Облен вигребує звідкись талію карт і ми граємо в „касіно". По пятьох днях і ночах випасання овець, я так бавився як на якійсь Бродвейській батареї. При першій вигрі, я так розохотився, якби це я заробив міліон на рулетці. А як Облен трошки змяк і оповів мені ту бородату анекдоту про даму в поїзді, я реготався цілих пять хвилин.

Це тільки доказує, яка це умовна річ наше життя. Чоловік може бачити так багато, що врешті йому не хочеться глянути на 3.000.000-міліоново долярову пожежу, або на Адріятик. Але нехай він попасе вівці якийсь час, а побачить, як він позриває собі боки зі сміху від якогось старенного жарту, або навіть розбавить його гра в карти з панями.

По якомусь часі Облен видобуває звідкись карафку бурґунда. Приходить повне затьмління овець.

„Чи ви читали в часописах, з місяць тому, про обрабування поїзду тексаської лінії" — питає він. — один зі служби ранений у рамя, і вкрадено 15.000 долярів готівкою. Кажуть, що тільки одна особа доконала цього.

— Так, щось собі пригадую. Але такі речі трапляються так часто, що людський тексаський ум не тямить їх довго. Чи шкідника схопили, або затримали?

— Він утік — каже один. — Саме сьогодні я вичитав у ґазеті, що поліція вислідила, що він скривається десь у цій околиці. Мабуть зрабовані банкноти були першим випуском Другого національного Банку в Еспіроза Сіті. За тими банкнотами поліція дійшла до того, що опришок мусить бути десь у цій околиці.

Облен доливає собі ще бурґунду й пересуває пляшку мені.

— Уявляю собі, — кажу я йому — споживши добру порцію цього королівського напитку — що це зовсім не зла ґадка сховатися тут на якийсь час. Овеча ренча — кажу — це будьщо найкраща скритка. Хто шукав би тут, між цими співучими пташками, пільними квітами та баранами страшного розбишаки, готового на все? Автім, — кажу, — приглядаючися Р. Обленові уважніше, — чи часописи подали опис того розбійника? Чи описали його зріст, генеальоґію, грубість зубних пльомб або стиль убирання?

(Далі буде)

повідні фахові сили, бо зволікання в цій справі наразить власників реальностей на адміністраційні кари і виконання роботи на їхній кошт.

— Демонстрація проти професора Бартля. „Дзєннік Польскі" з 24. II. інформує: „У вівторок вечором ґрупа коло 40 студентів демонструвала на вул. Набеляка під домом, в якому живе сенатор проф. Бартель. Вони кинули детонаційну петарду і пробували вибити шиби. Ендецьких демонстрантів, що очевидно намагаються стероризувати сенатора Бартля за його останній виступ у сенаті, розігнав постерунковий поліції. Вище згадана проба терору є ще одним причинком до відносин, що панують у львівських високих школах.

— Львівська хроніка. 17-літній Ізак Пох (вул. Обіздова 2) дістався до арешту за крадіж каналової крати з дому п. Сальомеї Крушельницької при вул. Крашевського 23. — Злодії Йосиф Собковський, Нухим Вальдман, Макс Цвік, Озіяш Ляндесберґ і Стефан Кузняр украли в ясний день великий мішок з цукром з фіри, що стояла перед крамницею при вул. Казимира Великого. Поліція вислідила злочинців та арештувала їх. — Поліційні органи арештували вчора Лібера Шлебера, що приїхав до Львова з Кємарна, під закидом нелеґального ведення еміґраційного бюра. — Миколу Шницара потрутило і важко покалічило на вул. Томіцького авто зі знаком Т 40026. — Семко Доскочинський (Сагайдачного 11) підчас праці впав у парку Костюшка з дерева і важко потовкся. — Автобус переїхав у ринку 72-літню Бронніславу Габер. — 17-літня умово недужа Марія Малець вийшла вчора з дому родичів і досі не вернулась.

— Пограбували кооперативний крам. Біля села Острова, львівського повіту, напали, минулої ночі невідомі бандити на фірманку, що везла крам до одної з кооператив у перемишлянському повіті. Напасників було пятьох. Вони стероризували Михайла Димка та Прокопа Гавайка, що їхали з крамом, пограбували ввесь крам вартости 400 золотих і втікли. Про грабунок повідомлено поліцію.

— Присуд у справі Петра Ґнипа. Львівський суд видав учора присуд у справі Петра Ґнипа з Домажира, якого обвинувачували за приналежність до ОУН та за дзвонення в церкві після смерти полк. Е. Коновальця. Ґнипа засудили на 3 роки вязниці та на позбавлення громадянських прав на 10 років.

— Краєва хроніка. 27-літній Михайло Піцик убив підчас суперечки на забаві у Старій Солі, пов. Самбір 25-літнього Осипа Цибульку. — Золочівський суд засудив на досмертну вязницю Івана Козака з Виткова біля Радехова, що минулої весни утопив свою жінку. — У Самборі відібрав собі життя 32-літній десятник (плютоновий) В. Семаш; причина — родинні непорозуміння.

— За дефравдацію 1·500 золотих засудив самбірський суд на 7 місяців вязниці з припиненням 28-літню поштову урядничку з Городища Станиславу Панцевичеву.

— Злодії вкрали цілий дім. У селі Ковальовій біля Ясла зайшла на днях небувала подія. Користуючись тим, що циганка Катерина Позовська перебувала поза селом, злодії розібрали її хатину, навантажили її на вози і втікли. Коли власничка вернулась, застала голу площу. Поліція почала доходження.

— Кроваве весілля на Мазурщині. В селі Ольшинах, горлицького повіту, відбувалась весільна забава в господаря Ксавера Міки. У вечірній годині впала ненадійно до хати, де відбувалося весілля, озброєна у револьвери, сокири, палиці та мотики банда і, скинувши лямпу, почала мордувати весільних гостей. Тих, що втікали, напасники гарапали сокирами й палицями, або обстрілювали. Від револьверової кулі загинув 21-літній Казимир Гоґаля: в калюжах крови залишилося на долівці одинацять гостей. У звязку з цим диковинним нападом поліція притримала вже 6 осіб.

— „Майн Кампф" Гітлєра по англійськи. В найближчім місяці появиться в англійській мові перше повне видання „Майн Кампф-у" Гітлєра. Дотеперішне видання було скорочене, без тих уступів, що зверталися проти Анґлії.

— **Хто курить** повинен постійно їсти овочі, бо вони невтралізують шкідливе для здоровля ділання нікотини. На сніданок, як це є загальним звичаєм у Америці, яфський Ґрейпфрут і саме, що може найважніше, перед сном — яфську помаранчу. Підчас дня, щоб усунути гіркий смак в устах, помагають тільки яфські помаранчі. Вони здорові і прохолодні!

— **Розладдя шлунка і кишок.** Спеціялісти недуг шлунка зазначують, що природну гірку воду „Францішка Йосифа" можна поручити як дуже успішний домашній засіб.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Відозви й комунікати.

ЧЕРГОВІ НАРАДИ КРАЄВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" У ЛЬВОВІ.

Зїзд пасічників Т-ва „Сільський Господар". Дня 27. лютого ц. р. в год. 10. рано в салі Т-ва „Сільський Господар" у Львові, Руська ч. 10. III., відбудеться IX-тий зїзд пасічників і загальні сходини Головної Пасічничої Секції Т-ва „Сільський Господар". На зїзді крім звітів з праці буде кілька рефератів на актуальні пасічницькі теми. По зїзді відкриття Пасічницького Музею.

Загальні річні сходини Головної Садівничо-Городничої Секції Т-ва „Сільський Господар". Дня 1. березня ц. р. в год. 10. рано в салі Т-ва „Сільський Господар" у Львові відбудуться річні сходини членів Головної Садівничо-Городничої Секції, на якій крім звітів буде кілька рефератів на актуальні теми садівництва і городництва.

Річні сходини Головної Секції управи ріллі і рослин Т-ва „Сільський Господар" відбудуться 2. березня ц. р. в год. 10. рано в салі засідань Т-ва „Сільський Господар" у Львові.

——о——

З судової салі.

СІЛЬСЬКИЙ ХЛОПЕЦЬ ПІД ЗАМІТОМ ЗНЕВАГИ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Перед Апеляційним Карним Судом у Львові станув 23. ц. м. **Іван Гордій,** молодий парубок з Нового Села в Чесанівщині, про якого поліційна реляція каже, що „хоч він молодого віку, проте є загорілим українцем та до Польської Держави ставиться вороже". Того то Івана Гордія обвинуватила Яніна Скворонек з Нового Села перед поліцією в Новому Селі, що він її у 1936. р., коли вона вечором ішла до стшелецької світлиці, словно зневажив і крім того зневажив також Польську Державу ріжними нецензурними словами.

Гордій боронився перед окружним судом у Львові в І. інстанції, що ніколи про Польську Державу не говорив із Скворонківною. Оборона Гордія виказувала суперечности в зізнаннях одинокого свідка обвинувачення, себто згаданої Скворонківної. Та Яніна Скворонек зізнала під присягою і потвердила вискаа Івана Гордія під адресою Польської Держави, хоча свої зізнання цей свідок кілька разів змінював. Запав вирок і в І. інстанції у Львові засудили Івана Гордія на **три місяці арешту,** без припинення виконання кари. Суд приняв доказаним на підставі зізнань Скворонківої, що Іван Гордій у половині лютого 1936 р. таки допустився зневаги Польської Держави, викрикуючи публично в Новому Селі: **„Еще Польска не згінела"** і далі вже нецензурні слова.

Вчора 23. II. відбулася розправа перед Апеляційним Карним Судом у Львові внаслідок відклику Гордія. Апеляційний Суд, де оборона Гордія таки на підставі самих зізнань Скворонківної виказала невіродостойність тих зізнань, приняв у цілости оборону обв. Гордія і надрадник Шуліславський проголосив вирок, **звільняючий обвинуваченого від вини і кари.**

Обв. Івана Гордія боронив адвокат **д-р Евген Давидяк.**

З кіна.

Кіно „Паляс": „ВІД 6-ОЇ ДО 6-ОЇ".

Французька фільма зроблена на підставі повісти Вікі Бавм. Оця авторка має великий хист завязувати інтриґу і творити цікаві ситуації. Її „Люди в готелі" на сцені та екрані мали колись величезний успіх. Тут маємо історію наївної сільської дівчини, що вийшла у 18-ім році життя за начальника зупинки на залізничому шляху Будапешту. Вона нудьгує в цій будці серед пусти з прозаїчним, трохи придуркуватим, дуже чесним чоловіком. Одного дня вона дістає телеграму з Будапешту, щоб приїхала туди, бо її тітка вмираючи записала їй якусь частину свого маєтку. Дівчина вперше віджіджає з села до великого міста з наміром вернутись 24 години пізніше. Діставши кілька тисяч спадщини вона купує собі гарну сукню і завдяки свому вигля́дові звертає на себе увагу ріжних мужчин, між якими попадається теж знайомий. У пяному стані їй трапляється напів романтична, напів кримінальна пригода, що має всі ознаки імовірности та сензації. Комічні моменти йдуть упарі з трагічними. Даніеля Дарріє у головній ролі справді зворушує і тримає у напрузі глядачів. Дуже добрий сценарій із добре виреж*сe*рованими моментами. Справжнє кіно.

✝ Посмертні згадки.

ПАВЛИНА З КРУШЕЛЬНИЦЬКИХ МАЛАНЮКОВА.

По довгій і важкій недузі померла у Львові у 83-ому році життя в середу 22. лютого ц. р. **Павлина з Крушельницьких Маланюкова,** вдова по греко-католицькому парохові в Павшівці, пов. Чортків. Залишила щирий жаль у всіх, що знали її голубине серце та безмежну доброту. В гостиннім і патріотичнім домі панства Маланюків виховалися на зразкових громадян не лише їхні діти: лікар д-р О. Маланюк та дві доньки, але й молодь доокола гчних селян, що ходила до шкіл, перед якою приходство в Павшівці стояло все отвором. Похорон Покійної відбудеться в пятницю 24. ц. м. на Личаківський цвинтар. В. Ій П.!

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Ілюстрований релігійно-виховний місячник. Львів, лютий 1939. Ч. 2 (32). Ст. 19—32. — Зміст: В. Г.: „А Тобі самій душу пройде меч".. — С. Хруцький: Різдво й Голгота. — о. Т. Студ.: Як дійти до духа молитви? — Свій з чужини: Палладіні чехів у Старій Болеславі. — Помагаймо собі молитвами! — О. Мати Божа, неба Царице! — О. Квіт: Звернім свої очі до Пречистої Богоматері! — в р.: Хто не любить квітів? — В. Гармаш: Німий Степанко: — З релігійного життя. — В українському світі. — По всім усюдам. — Календарі на 1939 р. — Наша пошта. — Подяки за вислухані молитви.

ШЛЯХ ВИХОВАННЯ Й НАВЧАННЯ. Педагогічний тримісячник. Орган Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства". Рік XII. Кн. 4. Жовтень-листопад-грудень 1938. Львів. Зміст: О. Сокульський: Основні проблеми бібліопедагогіки. — Гр. Терлецький: Виховне навчання. — Д-р П. Біланюк: Одне з завдань сучасного виховання. — Ів. Юшишин: Дороговкази нешого виховання. — С. Мирослав: На марґінесі українських читанок для вселюдних шкіл (II і III. кл.). — А. Домбровський: Шкільництво в Карпатській Україні в рр. 1919—1925. — З освітньої діяльности.— Серед книжок.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ. Місячник. Рік XIV. Ч. 11-12. Листопад-грудень 1938. Відень. Зміст: С. Шрамченко: На шляху до власної марки (Почтові марки Карпатської України. — М. Секретар: Почтові знаки Західньої України. — Повітряна почта Німеччини та Австрії в Україні 1918 р. — Лист з Латвії. — Дрібні вісти. — Марочні новинки. — Бібліографія. — Пресовий фонд.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСТНИК. Місячник. Рік II. Ч. 1. Січень 1939. Львів. Зміст: М. Асканич: ***. — І. Чепак: Шпигун. — С. Осінський: До питання ґенези української держави. — О. Охримович: Питання „людства". — І. Степовий: Творче змагання, а не боротьба „клас". — Б. Стебельський: Коли родиться стиль. З. Кравців: Культ героїзму. — О. Антонович: За обличчя нової Европи. — Зі студентського життя. — Від Адміністрації.

СЛОВО. Журнал славянської фільольоґії. Виходить двічі в році. Рік II. Кн. 4. 1938. Львів. Зміст: К. Чехович: Постать „Івана Вишенського" і „Мойсея" в творчості Івана Франка. — М. Возняк: Ягіч про спір Пипіна з Огоновським. — Т. Пачовський: Класичні традиції в українськім письменстві перед Котляревським. — Матеріяли. — Рецензії і нотатки. — Хроніка і бібліографія. — Показчик другого річника.

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 24. II. год. 7.30 веч. „Роксі та її дружина" — оперетка.

Субота 25. II. год. 7.30 „Роксі та її дружина" — оперетка.

Неділя 26. II. год. 3.30 попол. „Роксі та її дружина" — оперетка. — Год. 7.30 веч. „Це більше як любов".

Понеділок 27. II. год. 6. веч. „День без брехні".

Вівторок 28. II. год. 7.30 веч. „Це більше як любов".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця 24. II. театр нечинний.

субота 25. II. год. 7.30 веч. „Пані Пресова".

Неділя 26. II. год. 12. впол. Казки для дітей.

Понеділок 27. і вівторок 28. II. театр нечинний.

Український Театр ім. Котляревського.

КОДОРІВ:

24. II. Кирка з Льолею.
25. II. Шаріка.
26. II. Зоря над Почаєвом.

— З Ходорова іде театр до Рогатина. — Дня 1. 2. 3. і 4. IV. гратиме театр у Львові.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ВИННИКИ:

24. II. Сіссі.
25. II. Чорноморці.
26. Гриць.

КІНА

АМПІР: „Елізейські поля“ (Саша Ґітрі).
АПОЛЬО: „Залога безбожних“.
АТЛЯНТИК: „Невільниця Шанґаю“.
БАЙКА: „7 поличників 7 поцілуїв“ та кольоровий додаток.
БАЛТИК: „Робін Гуд“.
ВАНДА: „Орлів“, Пропасть печалі.
ҐРАЖИНА: „Присуд життя“ („Хто винен“).
ЕВРОПА: „Конфлікт“.
КАСИНО: „Рела“ („Справа 777“).
КОПЕРНИК: „Ґібральтар“.
МАРУСЕНЬКА: „Ґібральтар“
МЕТРО: „Пані Валевська“.
МІРАЖ: „Готель у Тиролі“.
МУЗА: „Забута мельодія“.
ПАКС: „Свято красі“ (II-га частина Олімпіяди).
ПАЛЯС: „Поворот на світанку“ (на осн. Вікі Бавм) з Даніелею Даріє.
РАЙ: „Страхи“ за Уніевською.
РІЯЛЬТО: „Нинішня любов“ зі Сімоною Сімон.
РОКСІ: „Щаслива 13-ка“ зі Сєлянським і Ганівною та кольоровий додаток.
СВІТ: „Вязень із Парамоти“, „Кохана дівчина“.
СВЯТОВИД: „Золотоволоса“ (Джанета Мекдональд).
СТИЛЕВЕ: „Алібі“ та ревія.
ТОН: „Небезпечна погоня“, „Битва на Бродвею“.
УТІХА: „Смертельні вороги“ (Кен Мейнард) і ревія.
ХИМЕРА: „Кавчук“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„З Відня через Будапешт до Чорного Моря“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 24. лютого 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Година господині: Праця жінок у сільській самоуправі, ради, вістки, італійські нар. пісеньки, 11.00 Для шкіл: Мала геройка, авд. для старших дітей, 11.25 Зимові настрої, пл., 11.57 Сигнал; 12.03 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна ґазетка в українській мові, **14.10 Пісеньки у виконанні Ірини Яросевич,** сопран, 14.30 „Ворог“ новеля, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для молоді: Дві лекції, казка Б. Герца, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.30 Авд. з нагоди держ. свята Естонії: Артур Лемба: Смичковий квартет фісмоль, промова ест. посла Г. Марвуса, 17.02 Як треба писати заповіщання, 17.17 Форт. мініятури В. Німана, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камеральна музика, скрипка, форт., 18.30 Театр Уяви: „Пісень“ Лукіяна із Самозати, 19.00 Розр. концерт, 20.40 Веч. денник, метеорольоґ. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Хор, 21.15 Симф. концерт, 22.30 Поезія як реальна сила, 22.45 Музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 25. лютого 1939,

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Розривкова музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Легка музика на органах Вірліцера, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Інформації, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для дітей: Оповідання, пісеньки, казки, 15.20 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Форт., спів, 17.15 Гутірка про вовну та бавовну, 17.55 Авдиція, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, [illegible] розважається Варшава, Ліси, бджоли, пісеньки, 19.15 Оперетова музика, орх., [illegible] сопран, два форт., 20.40 Веч. денник, метеорольоґ. вістки, спорт, 21.00 Концерт із Будапешту: Циганська фантазія, орх., сол., 21.35 Година [illegible], 22.35

Розр. концерт, 22.55 Інформ. авдиція, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Неділя, 26. лютого 1939.

7.20 Орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. ґазетка, огляд ринків рільних продуктів, музика, 8.45 Поздоров. На провесні, Популярна музика з пл., коло год. 10.30 після богослуження: Музика з пл., 11.45 Огляд видань, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, орх., віол., 13.00 Виїмки з творів Пілсудського, 13.05 „Пісня над Поділлям“ гутірка, 13.15 Орх., 14.40 Трохи пісні, трохи слова, 15.00 Скубання піря, сільський образок, 15.25 Золота книга громад, 16.30 Концерт вок. квартету Кедрова, 17.10 Дрібнички, оповідання, 17.30 „Гарна Галятея“ бурлеска-оперетка в одній дії Полі Генрієна, муз. Супе, 18.30 Хвилина бюра студій, 18.40 Орх., 19.20 „С. Конарський“, у 100-ті роковини екзекуції, 19.25 Золота книга громад, 19.30 Програма на завтра, 19.35 Легка музика, орх., сопран. 20.10 Спортові вістки, 20.15 Збірні спортові вістки, політ. огляд, веч. денник, метеорольоґ. вістки, звук. тижневик, програма на завтра, 21.20 Легка і танк. музика, 21.55 Весела авд., 22.30 Музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 24. лютого 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА 7.20, 12.55, 16.05, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові, БЕРЛІН 17.00 Шубертові пісні, 17.30 Пісні моряків і музика, 18.00 Розр. концерт, 21.10 Фільм. мельодії, БУДАПЕШТ 12.10 Циг. музика, 17.10 Скрипка, 19.30 22.00 Опера, 23.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 15.30 Дрібні твори вел. мистців, 16.00 Розр. концерт, 18.00 Африканська авд., **19.20 Вістки в українській мові,** 20.40 Весела музика, 22.30 Пісні та скр. твори, 23.00 Легка і танк. музика, ГАМБУРҐ 15.25 Нім. нар. танки, 16.00 Розр. музика, 18.10 Форт., флет, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. всячина, 15.15 Для дітей, 20.00 Хор, сол., КЕЛЬН 21.00 22.00 Швайц. музика, ЛЯҐТІ 18.35 Пісні, 19.30 Естонська музика, МІЛЯНО 17.00 18.00 21.00 22.00 Симф. концерт, 20.30 Розр. музика, ПРАГА 16.35 Квартет Двожака, 18.25 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Квартет, 19.15 Спів, форт., 21.15 Соната б-моль Шопена, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 „Танго опівночі“ оп. Комптія, СОФІЯ 17.30 18.15 Музика, 19.30 Форт. твори Бетовена, 19.30 „Аїда“ оп. Вердія, ФЛЬОРЕНЦІЯ 19.00 Розр. музика, 19.20 Пісеньки.

Субота, 25. лютого 1939,

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА 7.20, 12.55, 16.05, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові, БЕРЛІН 15.15 Дитячі забави та пісні, 19.45 Веч. гоміл, 20.10 Мельодії Леґара та Кінеке, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30 Трансм. зі Сараєва, 22.15 Танк. музика, БУДАПЕШТ 12.10 Форт., 17.10, 18.00 Циг. музика, 18.15 Орх., ВІДЕНЬ 12.00 13.15 14.10 Розр. музика, 15.10 Пісеньки, 18.00 Суец Червоне Море—Джібуті, репортаж із подорожі, 18.15, 19.00 Нар. музика, **19.20 Вістки в українській мові,** 20.10 Форт. сонати Бетовена, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Орх., спів, 19.15 Вес. муз. авд., ЛЯҐТІ 17.30 Легка музика, 20.05 Англ. музика, МІЛЯНО 17.00 Симф. концерт, 19.20 Розр. музика, 21.00 „Триграннастий капелюх“ оп. Де Фалля, „Льо Страніеро“ оп. Піцетія, ПРАГА 15.30 16.05 Сальон. музика, 19.25 Дитячий хор, РАДІО ПАРІ 18.05 Для дітей, 18.25 Пісні, 19.15 Для наймолодших, 20.00 (після комунікату), Легка музика, 21.15 Скрипка, 22.10 Кабарет, РИМ 17.15 Симф. концерт, 19.20 Розр. музика, 21.10 Концерт солістів, Анґо Серато, СОФІЯ 17.30 Популярна музика, 18.15 Легка музика, 18.20 Вок. авд., 19.30 Спів, 20.00 Скрипка, 22.00 Легка і танк. музика, СТОКГОЛЬМ 22.15 Танк. музика, 22.45 Пісні, музика.

Неділя, 26. лютого 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА 7.20, 12.50, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 21.00 Хор, БОРДО 15.00 „Трістан і Ізольда“, оп. Ваґнера, БРЮСЕЛЬ ФЛЯМ. 21.00 „Поет і мужик“ оп. Супе, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.30 Циг. музика, 19.30 Лістові твори, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 16.45 Віденьi грас, вес. муз., 18.00 Комедія, 19.20 **Комунікат в українській мові,** 20.10 „Золотий черевичок“ оп. Чайковського, 22.30 Легка музика, КЕЛЬН 19.30 „Марта“ оп. Фльотова, ЛЯҐТІ 16.00 17.25 Данські, шведські, норвезькі, фінські пісні, 20.00 Квартет, МІЛЯНО 17.00 Симф. концерт, 22.30 Орх., ПРАГА 16.20 Сальон. музика, 17.55 Легка музика, 18.25 Військ. орх., 21.30 Джез, РАДІО ПАРІ 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.15 Пісні, 21.30 Фестіваль Месаджера, РИМ 17.00 Розр. програма, 19.10 Арабська музика, 21.00 Орх., СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів, 20.55 Оперетові мельодії, САР БРІКЕН 20.10 „Цирульник із Беґдаду“ оп. Корнеліюса, ФЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 оп. Вердія.

Радіокутик.

РАДІОСТАЦІЯ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Дня 2. лютого ц. р. почала свою працю 0,25-кільоватова радіостація у Хусті, яка надає на хвилі 211 м. Хоча ця нова стація має невеличку силу, всеж дуже добре чути її у цілій Карпатській Україні. Цікаво, що збудовано її та змонтовано за 7 днів.

ВЕЛИТЕНЬ.

Дня 3. лютого вислала німецька радіовисильня Дойтшляндзендер слуховище, яке мало незвичайний успіх. Це слуховище написав видатний німецький драматург Білінґер. У цьому творі автор змалював сільську дівчину Аннушку, яку знищило велике місто, фізично та морально. Суґестивне протиставлення села та міста, на тлі спеціяльно скомпонованої музики К. Ліста, зробила на слухачів глибоке враження.

ТРАҐЕДІЯ З МАЄРЛІНҐУ.

У звязку з 50-літтям траґедії у Маєрлінґу, паризька радіостація Тур-Айфель вишле драматизовану авдицію, яка представить самогубство австрійського наслідника престолу. Автор тексту змагає виліпити цілу правду траґедії у Маєрлінґу та можливо вірно її зобразити.

Біржа.

Львів, 23. лютого 1939.

ГРОШІ

Бельґи бельґ. 89·25—89·72, Доляри америк. 5.27·00—5.29·50, Доляри канад.—5.23·50—5.26·00, Фльор. гол. 283·09—284·72, Франки франц. 14·01—14·11, Франки шв. 120·10—120·90, Фунти англ. 24·78—24·94 Ґульд. данц. 99·75—100·25 Кор. данські—110·50—111·28, Корони норв. 124·40 125·32 Корони шведські 127·50—128·42, Ліри іт. 16·21—16·70, Марки фінляндські 10·70—10·99, Марки нім. срібні 71·00—73·50.

Акції.

Банк Польський 134·00; Цукор 38·50—38·75, Вугіль 42·50—41·75, Ліпьпол 94·50—94·25, Моджеїв 21·00—21·50, Островець 79·00—79·25, Стараховичі 58·75—58·50, Жирардів 67·25—67·50.

Папери.

4 і пів внутрішня 71·25—67·75, 3 інвест. 1 ем. 93·50, серія 96·75—97·00, 2 ем. 94·00—серія 96·75—98·00, 5 конверсійна 68·00—5 колійова 69·00—68·00, 4 прем. дол. 45·00 4 консолідаційна 68·50—68·25.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 23. лютого 1939.

1 кг. масла дес. бльок. без оп.	зол. 3.25
1 кг. масла бочк. вкл. з опак.	зол. 3.30
1 л. молока	17—18 сот.
1 кг. яєць	зол. 0.90

Тенденція на всі продукти вдержана.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 18.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 18.